

Raportul special

Centrele de excelență chimice, biologice, radiologice și nucleare (CBRN) ale UE: sunt necesare mai multe progrese

[prezentat în temeiul articolului 287 alineatul (4) al doilea paragraf TFUE]

CURTEA DE
CONTURI
EUROPEANĂ

ECHIPA DE AUDIT

Rapoartele speciale ale Curții de Conturi Europene prezintă rezultatele auditurilor sale cu privire la politicile și programele UE sau la diverse aspecte legate de gestiune aferente unor domenii specifice ale bugetului UE. Curtea selectează și concepe aceste sarcini de audit astfel încât impactul lor să fie maxim, luând în considerare riscurile existente la adresa performanței sau a conformității, nivelul de venituri sau de cheltuieli implicat, schimbările preconizate și interesul existent în mediul politic și în rândul publicului larg.

Acest audit al performanței a fost efectuat de Camera de audit III – Acțiuni externe/Securitate și justiție.

La momentul adoptării raportului de audit, decanul camerei de audit și membrul raportor era domnul Karel Pinxten. La expirarea mandatului acestuia la 30 aprilie 2018, aceste două sarcini au fost preluate de doamna Bettina Jakobsen. Echipa de audit a fost formată din: Sabine Hiernaux-Fritsch, manager principal; Aurelia Petliza, coordonatoare; Michiel Sweerts și Dirk Neumeister, auditori. Hannah Critoph a asigurat sprijin lingvistic.

De la stânga la dreapta: Dirk Neumeister, Aurelia Petliza, Bettina Jakobsen, Michiel Sweerts.

CUPRINS

	Puncte
Acronime	
Sinteză	I-XI
Introducere	1-10
Sfera și abordarea auditului	11-15
Observații	16-60
Activitățile nu sunt nici în prezent prioritizate în funcție de riscuri	16-26
Există o nevoie urgentă de ierarhizare a activităților și a cheltuielilor în funcție de prioritatea lor	16-21
Identificarea nevoilor și a priorităților țărilor partenere este în continuare un proces care durează prea mult și nu este bazat pe evaluări ale riscurilor sistemice	22-26
Anumite aspecte ale inițiativei au cunoscut evoluții satisfăcătoare în țările partenere	27-48
Inițiativa a contribuit la consolidarea guvernantei în materie de CBRN în țările partenere și la intensificarea cooperării regionale în acest domeniu ...	27-35
... există însă în continuare obstacole importante care stau în calea realizării întregului potențial al inițiativei ...	36
... în țara parteneră	37-40
... sau în regiune și dincolo de aceasta	41-43
... în explorarea altor posibilități de finanțare	44-48
Un nivel inadecvat de monitorizare și de evaluare	49-60
Portalul: un posibil instrument de informare și de monitorizare	51-52
Alte instrumente de monitorizare	53-56
Evaluarea rezultatelor nu este satisfăcătoare	57-60
Concluzii și recomandări	61-71

Anexa I – Inițiativa, în cifre

Anexa II – Situația acțiunilor întreprinse în urma recomandărilor incluse în Raportul special nr. 17/2014 al Curții

Anexa III – Secretariatele regionale și țările partenere, în octombrie 2017

Anexa IV – Distribuția geografică a inițiativei

Anexa V – Exemple de priorități CBRN extrase din planurile naționale de acțiune a patru țări partenere

Anexa VI – Lista proiectelor

Anexa VII – Informațiile prezente sau absente de pe portal

Răspunsurile Comisiei și ale SEAE

ACRONIME

AAF	<i>African Atlantic Façade</i> (Façada atlantică africană)
CA	<i>Central Asia</i> (Asia Centrală)
CBRN	Chimic, biologic, radiologic și nuclear
CCG	Consiliul de Cooperare al Golfului
DG DEVCO	Direcția Generală Cooperare Internațională și Dezvoltare
DG ECHO	Direcția Generală Protecție Civilă și Operațiuni Umanitare Europene
DG NEAR	Direcția Generală Vecinătate și Negocieri privind Extinderea
ECA	<i>Eastern and Central Africa</i> (Africa Centrală și de Est)
IcSP	Instrumentul care contribuie la stabilitate și pace
INTCEN	Centrul de situații și de analiză a informațiilor al UE
JRC	<i>Joint Research Centre</i> (Centrul Comun de Cercetare)
MIE	<i>Middle East</i> (Orientul Mijlociu)
NAS	<i>North Africa and Sahel</i> (Africa de Nord și Sahel)
SEA	<i>South East Asia</i> (Asia de Sud-Est)
SEAE	Serviciul European de Acțiune Externă
SEEE	<i>South East and Eastern Europe</i> (Europa de Est și de Sud-Est)
UNICRI	<i>United Nations Interregional Crime and Justice Research Institute</i> (Institutul de Cercetare Interregional al Națiunilor Unite în domeniul Criminalității și Justiției)

SINTEZĂ

I. Începând din 2010, UE a urmărit să atenueze riscurile chimice, biologice, radiologice și nucleare (CBRN) care provin din afara granițelor sale, prin intermediul Inițiativei privind centrele de excelență CBRN ale UE (denumită în continuare „inițiativa”). Aceasta este cel mai mare program civil al UE în domeniul securității externe și este finanțată prin Instrumentul care contribuie la stabilitate și pace, cu un buget în valoare de 130 de milioane de euro pentru perioada 2014-2020. Inițiativa este unul dintre principalele instrumente¹ de atenuare a riscurilor și a amenințărilor CBRN provenite din afara UE.

II. Pentru a putea evalua măsura în care inițiativa a contribuit la atenuarea riscurilor CBRN provenite din afara UE, Curtea a examinat abordarea în materie de gestionare a riscurilor, punerea în aplicare a inițiativei în țările partenere și sistemele de monitorizare și de evaluare. În cadrul acestui exercițiu, Curtea a examinat situația acțiunilor întreprinse în urma recomandărilor formulate în Raportul său special nr. 17/2014, intitulat „Poate Inițiativa privind centrele de excelență ale UE să contribuie în mod eficace la atenuarea riscurilor chimice, biologice, radioactive și nucleare din afara UE?”, raport care s-a axat la momentul respectiv pe structura acestei scheme.

III. Curtea concluzionează că inițiativa a contribuit la atenuarea acestor amenințări CBRN, dar că subzistă numeroase provocări. Comisia și Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE) au pus în aplicare integral trei dintre cele șase recomandări conținute în Raportul special nr. 17/2014 al Curții și doar parțial două dintre acestea. Țările partenere sunt acum mai implicate în inițierea și în implementarea proiectelor, organizarea la nivel regional a fost consolidată și cooperarea dintre organismele decizionale și organismele responsabile de implementare a fost îmbunătățită. Deși s-au realizat unele progrese, rolul delegațiilor UE și viteza de implementare a proiectelor nu sunt deocamdată satisfăcătoare. Una dintre recomandările anterioare ale Curții, și anume aceea care propunea concentrarea finanțării

¹ Printre alte acțiuni de atenuare se numără consolidarea sistemelor de control al exporturilor de produse cu dublă utilizare (materiale chimice, biologice, radiologice și nucleare care pot fi utilizate atât în scopuri civile, cât și militare) și reorientarea profesională a oamenilor de știință care posedă cunoștințe în domeniul tehnologiei cu dublă utilizare.

din partea UE în zonele cu cea mai mare relevanță pentru securitatea UE și care fusese acceptată de Comisie, nu a fost pusă în aplicare.

IV. Nu s-a elaborat încă o abordare adecvată în materie de gestionare a riscurilor care să fie aplicată pentru activitățile inițiativei, în ansamblul ei, nici la nivelul etapei de selecție a proiectelor, nici la nivelul identificării nevoilor țărilor partenere.

V. Comisia pune la dispoziția țărilor partenere o metodologie și instrumente care să le ajute să își evalueze propriile nevoi și să elaboreze planuri naționale de acțiune în vederea atenuării riscurilor CBRN. Cu toate acestea, nu sunt furnizate orientări suficiente cu privire la modul în care riscurile ar trebui identificate și ierarhizate în funcție de prioritatea lor. În pofida acestui neajuns, chestionarul de evaluare a nevoilor și planurile naționale de acțiune sunt în continuare elemente esențiale care constituie fundamentul inițiativei. Cu toate acestea, Comisia nu poate să răspundă în mod suficient de prompt la toate solicitările de asistență pe care le primește din partea țărilor partenere în vederea identificării și a ierarhizării în ordine prioritară a nevoilor lor; acest lucru riscă să întârzie în mod considerabil atât completarea chestionarelor, cât și elaborarea planurilor de acțiune.

VI. Pe lângă îmbunătățirile rezultate în urma punerii în aplicare a recomandărilor anterioare ale Curții, un număr de aspecte ale inițiativei au cunoscut evoluții pozitive în țările partenere. Inițiativa a promovat o cultură a siguranței și a cooperării. Au fost constituite echipe naționale CBRN în majoritatea țărilor partenere. Proiectele au livrat cea mai mare parte a realizărilor lor preconizate; părțile interesate au apreciat în mod special exercițiile operaționale de consolidare a capacităților.

VII. A fost inițiată o cooperare regională, însă aceasta este încă deficitară, întrucât țările partenere nu interacționează în mod suficient și doresc să răspundă mai întâi nevoilor lor de la nivel național.

VIII. Implicarea delegațiilor UE s-a îmbunătățit față de situația de la momentul publicării Raportului special nr. 17/2014 anterior al Curții. Ele s-au dovedit însă a fi insuficient de active în promovarea inițiativei și în mobilizarea voinței politice. Chestiunile legate de CBRN nu au fost incluse în mod sistematic în dialogul în materie de politici și de securitate și nici în dialogul politic. Interacțiunea dintre direcțiile generale ale Comisiei, pe de o parte, și între

acestea și comunitatea donatorilor, de cealaltă parte, în special pe tema finanțării potențiale disponibile, era limitată.

IX. Absența unor obiective clare, a unor indicatori relevanți și a unor date care să fie colectate pe teren au subminat evaluarea efectelor și a impactului, atât la nivelul proiectelor, cât și la nivelul inițiativei în ansamblul ei.

X. Portalul web CBRN are un potențial considerabil ca bază de date operațională pentru implementarea și gestionarea activităților inițiativei, însă nu este încă un registru eficient, complet, actualizat și structurat de activități, de învățăminte și de bune practici.

XI. Curtea recomandă așadar Comisiei și SEAE următoarele:

- să ierarhizeze activitățile în funcție de prioritatea lor, pe baza unei evaluări a riscurilor sistemice;
- să consolideze dimensiunea regională a inițiativei;
- să consolideze în continuare rolul delegațiilor UE în cadrul inițiativei;
- să identifice sinergiile potențiale și alte surse de finanțare disponibile;
- să consolideze răspunderea de gestiune și vizibilitatea activităților și a rezultatelor printr-o mai bună monitorizare și evaluare;
- să procedeze la o revizuire generală a portalului web pentru a se permite un acces facil la toate informațiile privind activitățile inițiativei.

INTRODUCERE

1. Episoade precum utilizarea recentă de gaz sarin și de clor gazos în Irak și în Siria, utilizarea agentului neurotoxic VX în aeroportul din Kuala Lumpur în februarie 2017, epidemia de boală virală Ebola din Africa de Vest din perioada 2014-2016 și topirea miezului reactorului nuclear de la Fukushima din 2011 constituie exemple concludente care reamintesc pericolele ce pot apărea atunci când riscurile chimice, biologice, radiologice și nucleare (CBRN) se concretizează. Indiferent dacă răspândirea/utilizarea lor are loc în mod accidental sau deliberat, agenții chimici, pandemiile și epizootiile biologice, precum și substanțele radiologice și nucleare pot constitui amenințări grave pentru sănătatea mondială, pentru mediu și pentru economie.
2. Comisia consideră că amenințările CBRN au o probabilitate scăzută de materializare, dar prezintă un risc de impact major în cazul în care se concretizează². În timp ce majoritatea statelor din comunitatea internațională au semnat tratate și convenții internaționale³ care reglementează utilizarea armelor și a materialelor CBRN, unele dintre ele fie nu le-au pus în aplicare, fie nu au ratificat încă acordurile respective. Achiziția și utilizarea de componente CBRN în scopuri răuvoitoare sunt o realitate și se estimează că amenințarea aferentă se va agrava în următorii ani⁴. Pe lângă utilizarea rău intenționată a substanțelor CBRN, există și accidente naturale sau cele cauzate de om.
3. La nivelul UE, Direcția Generală Migrație și Afaceri Interne (DG HOME) din cadrul Comisiei este cea care se ocupă de coordonarea politicii interne a UE în materie de CBRN⁵, în

² COM(2017) 610 final din 18 octombrie 2017: „Plan de acțiune privind îmbunătățirea nivelului de pregătire împotriva riscurilor de siguranță chimică, biologică, radiologică și nucleară”.

³ De exemplu, Rezoluția 1540 a Consiliului de Securitate al ONU, Convenția privind armele chimice, Convenția privind armele biologice și Tratatul de interzicere a armelor nucleare.

⁴ Pool Reinsurance Company, *Terrorism threat & mitigation report. August-December 2016*; Clingendael Strategic Monitor 2017.

⁵ Concluziile Consiliului privind consolidarea securității chimice, biologice, radiologice și nucleare (CBRN) în Uniunea Europeană – un Plan de acțiune al UE în domeniul CBRN. Documentul 15505/1/09 REV 1, 12 noiembrie 2009.

vederea atenuării amenințărilor și a riscurilor aferente. Întrucât amenințările CBRN nu țin cont de granițe, acțiunile UE nu pot fi limitate numai la propriul teritoriu. Într-adevăr, Consiliul European, Consiliul Uniunii Europene⁶ și Parlamentul European⁷ au subliniat în mai multe rânduri importanța corelării politicilor de securitate internă și externă ale UE, care acoperă aspecte legate de CBRN. De asemenea, Comisia Europeană a declarat că „acțiunile externe ale UE trebuie să reflecte, să completeze și să contribuie la securitatea internă a

COM(2014) 247 final: „Comunicare privind o nouă abordare în materie de detectare și atenuare a riscurilor CBRN-E”.

COM(2017) 610 final.

- ⁶ Proiect de concluzii ale Consiliului privind Strategia reînnoită de securitate internă a Uniunii Europene pentru perioada 2015-2020, 10 iunie 2015, documentul 9798/15.

Concluziile Consiliului privind Raportul special nr. 17/2014 al Curții de Conturi Europene intitulat „Poate Inițiativa privind centrele de excelență ale UE să contribuie în mod eficace la atenuarea riscurilor chimice, biologice, radioactive și nucleare din afara UE?”, 26 octombrie 2015, documentul 13279/15.

Declarația comună a președintelui Consiliului European, a președintelui Comisiei Europene și a secretarului general al Organizației Tratatului Atlanticului de Nord. Declarația comună UE-NATO din 2016.

Concluziile Consiliului privind acțiunea externă a UE privind combaterea terorismului. Documentul 10384/17, 19 iunie 2017.

- ⁷ Rezoluția Parlamentului European din 29 aprilie 2015 referitoare la rapoartele speciale ale Curții de Conturi în contextul descărcării de gestiune a Comisiei pentru exercițiul financiar 2013. Documentul P8_TA(2015)0119.

Rezoluția Parlamentului European din 9 iulie 2015 referitoare la Agenda europeană privind securitatea. P8_TA(2015)0269.

Rezoluția Parlamentului European din 23 noiembrie 2016 referitoare la punerea în aplicare a politicii de securitate și apărare comune. P8_TA(2016)0440.

UE”⁸. Sprijinul din ce în ce mai intens acordat sectoarelor ce țin de securitate este susținut de Strategia globală din 2016 pentru politica externă și de securitate a Uniunii Europene⁹.

4. Inițiativa privind centrele de excelență ale UE în domeniul CBRN (denumită în continuare „inițiativa”), gestionată de Direcția Generală Cooperare Internațională și Dezvoltare (DG DEVCO), este principala schemă, dar nu unica, de atenuare a amenințărilor CBRN provenite din afara granițelor UE. Printre alte acțiuni de atenuare desfășurate de DG DEVCO se numără consolidarea sistemelor de control al exporturilor de produse cu dublă utilizare (materiale chimice, biologice, radiologice și nucleare care pot fi utilizate atât în scopuri civile, cât și militare) și reorientarea profesională a oamenilor de știință care posedă cunoștințe în domeniul tehnologiei cu dublă utilizare.

5. Obiectivul principal al inițiativei este de a consolida capacitatea pe termen lung a autorităților naționale și regionale și a organismelor administrative responsabile de abordarea amenințărilor CBRN, precum și de a stimula o cooperare de durată între acestea¹⁰. Inițiativa finanțează, în principal, proiecte ce vizează consolidarea capacităților, însă beneficiile nu se limitează doar la proiecte. Principala sa caracteristică este de a institui și a consolida rețele de cooperare în domeniul CBRN (sau centre de excelență) atât în interiorul țărilor partenere, cât și între acestea. Rețeaua este organizată în jurul unor secretariate regionale, în cadrul cărora au loc schimburi de cunoștințe și de expertiză.

⁸ Documentul SWD(2017) 278 final, intitulat *Comprehensive Assessment of EU Security Policy* (Evaluare cuprinzătoare a politicii de securitate a UE), care însoțește Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliul European și Consiliu intitulată „Al nouălea raport privind progresele înregistrate către o uniune a securității efectivă și reală”.

⁹ „Viziune comună, acțiuni comune: o Europă mai puternică – O strategie globală pentru politica externă și de securitate a Uniunii Europene”, iunie 2016.

¹⁰ Programul anual de acțiune pe 2017 privind articolul 5 din Regulamentul privind Instrumentul care contribuie la stabilitate și la pace: *Action Document for CBRN – Mitigation of and preparedness against risks, either of an intentional, accidental or natural origin, related to chemical, biological, radiological and nuclear (CBRN) materials or agents* (Document de acțiune pentru CBRN – Atenuarea riscurilor legate de materiale sau agenți chimici, biologici, radiologici și nucleari, indiferent dacă sunt intenționate, accidentale sau survin natural, și pregătirea în cazul concretizării acestor riscuri).

6. Inițiativa este acțiunea cu cea mai mare dimensiune financiară din cadrul Instrumentului care contribuie la stabilitate și pace (IcSP)¹¹ și constituie cel mai mare program civil de securitate externă al UE. IcSP abordează chestiuni legate de pace, conflicte și securitate „care nu pot fi abordate în mod eficace în cadrul altor instrumente de cooperare ale UE”¹².

7. Bugetul inițiativei s-a ridicat la 109 milioane de euro pentru perioada 2009-2013 și la 103 milioane de euro pentru perioada 2014-2020. Aceasta înseamnă că media anuală a scăzut de la 22 de milioane de euro la 19 milioane de euro între cele două perioade (a se vedea ***anexa I***).

8. Inițiativa a fost lansată în mai 2010¹³. Curtea a examinat structura inițiativei în Raportul special nr. 17/2014, intitulat: „Poate Inițiativa privind centrele de excelență ale UE să contribuie în mod eficace la atenuarea riscurilor chimice, biologice, radioactive și nucleare din afara UE?”. Concluzia raportului respectiv a fost că inițiativa poate contribui la atenuarea acestor riscuri, însă mai trebuie finalizate anumite elemente (a se vedea ***anexa II***). Deși a fost ușor schimbată de la data ultimului audit, structura organizațională a inițiativei rămâne complexă din cauza faptului că se sprijină pe o rețea extinsă care reunește atât organisme ale UE [Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE), DG DEVCO, Centrul Comun de Cercetare (JRC)], cât și actori din afara cadrului UE [Institutul de Cercetare Interregional al Națiunilor Unite în domeniul Criminalității și Justiției (UNICRI), echipa responsabilă de guvernanță, secretariatele regionale, echipele naționale], precum și experți în domeniul CBRN, părți interesate din domeniul civil și militar și alte organizații internaționale (a se vedea ***figura 1***). Cea mai importantă schimbare de la ultimul audit al Curții pe această temă

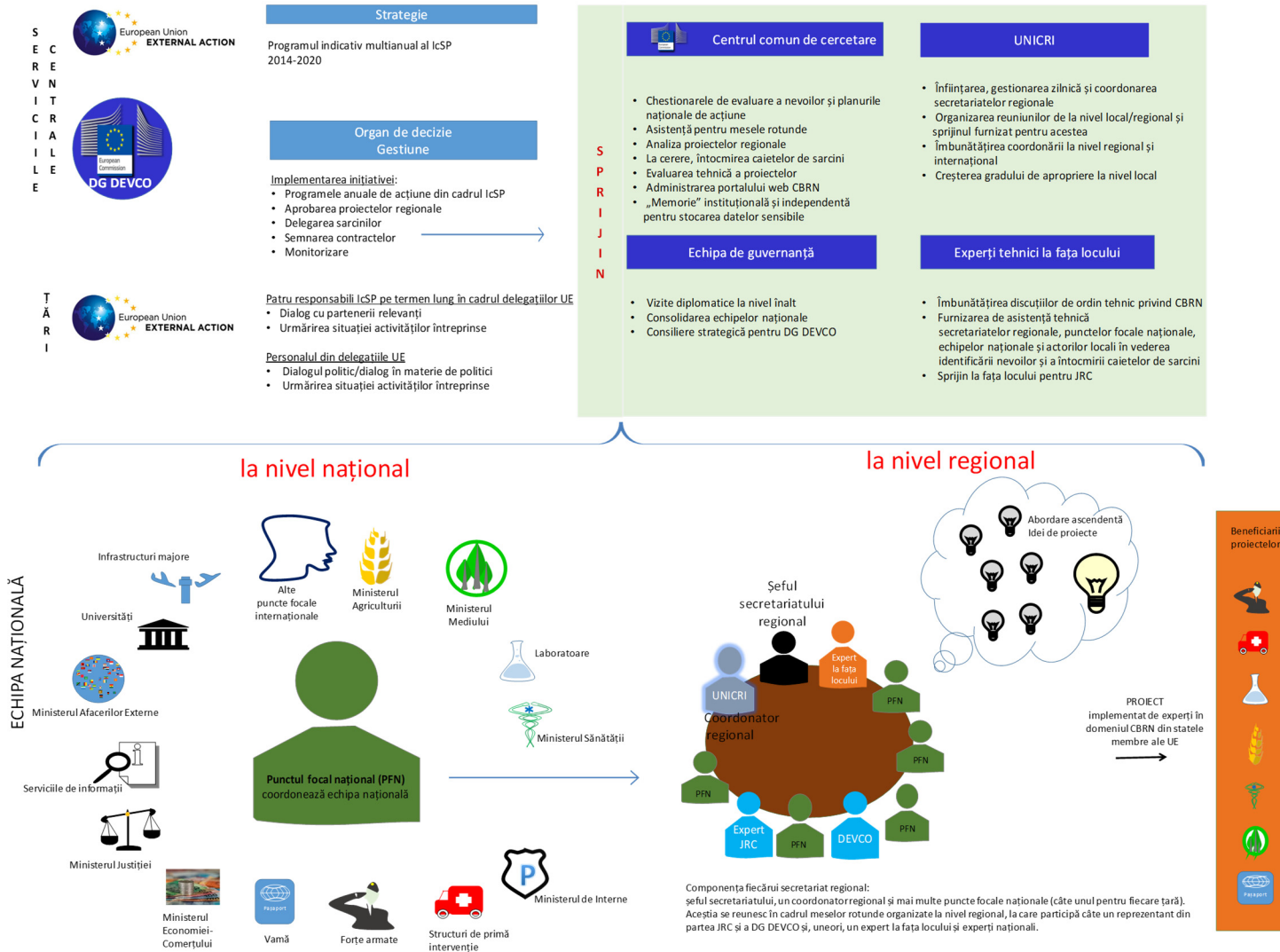
¹¹ Regulamentul (UE) nr. 230/2014 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 martie 2014 de instituire a unui instrument care contribuie la stabilitate și pace (JO L 77, 15.3.2014, p. 1).

¹² *Instrument contributing to Stability and Peace (IcSP) Thematic Strategy Paper 2014-2020. Multi-annual Indicative Programme 2014-2017 (Annex)*. [Instrumentul care contribuie la stabilitate și pace (IcSP) – Documentul de strategie tematic 2014-2020. Programul indicativ multianual 2014-2017 (anexă)].

¹³ Proiectele-pilot și planificarea au fost finanțate prin Programul anual de acțiune pentru 2009 referitor la atenuarea riscurilor legate de materiale sau agenți chimici, biologici, radiologici și nucleari și pregătirea în cazul concretizării acestor riscuri.

constă într-o implicare mai activă a JRC și a experților la fața locului contractați de DG DEVCO.

Figura 1 – Imagine de ansamblu a modului de organizare a Inițiativei privind centrele de excelență

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

9. Această organizare, care implică numeroși actori din domeniul CBRN, împreună cu abordările ascendente, naționale și regionale formează o combinație ce face ca inițiativa să fie un mecanism de sprijin unic. Guvernele țărilor partenere desemnează câte un punct focal național, care acționează în calitate de reprezentant principal al guvernului respectiv în cadrul inițiativei și care răspunde de relațiile cu părțile interesate în domeniul CBRN de la nivel național (echipa națională, beneficiarii proiectelor și alți actori de pe plan local) și de la nivel internațional.

10. Centrele de excelență sunt structurate în jurul a opt secretariate regionale (a se vedea **anexa III**). Acestea sunt platforme care promovează și facilitează cooperarea la nivel regional și internațional. Ele asigură legătura cu punctele focale naționale din regiunea corespondentă, cărora le furnizează totodată sprijinul necesar, organizează mese rotunde la nivelul regiunilor, facilitează schimbul de informații, monitorizează, într-o anumită măsură, activitățile desfășurate la nivel regional și promovează inițiativa.

SFERA ȘI ABORDAREA AUDITULUI

11. Unul dintre obiectivele principale ale acestui audit al performanței referitor la Inițiativa privind centrele de excelență CBRN ale UE a fost de a examina situația acțiunilor întreprinse de SEAE și de Comisie pentru a pune în aplicare recomandările formulate în atenția lor de către Curte în Raportul special nr. 17/2014, și anume:

- (a) să concentreze finanțarea din partea UE în zonele cu cea mai mare relevanță pentru securitatea UE;
- (b) să dezvolte capacitățile secretariatelor regionale;
- (c) să consolideze rolul delegațiilor UE;
- (d) să ia măsuri pentru ca țările partenere să fie implicate și în implementarea proiectelor, nu numai în inițierea lor;
- (e) să reducă intervalul de timp dintre etapa depunerii propunerilor de proiecte și etapa implementării lor;
- (f) să îmbunătățească cooperarea dintre organismele decizionale și organismele responsabile de implementare.

12. În timp ce auditul anterior al Curții s-a axat pe structura inițiativei, sfera auditului a fost extinsă de această dată pentru a include și o evaluare a abordării în ceea ce privește gestionarea riscurilor, a modului în care inițiativa este implementată în țările partenere, precum și a sistemelor de monitorizare și de evaluare. Curtea a urmărit să răspundă la întrebarea următoare: a contribuit Inițiativa privind centrele de excelență ale UE în mod semnificativ la atenuarea riscurilor chimice, biologice, radiologice și nucleare din afara UE?

13. Pentru a putea răspunde la această întrebare, Curtea a căutat să obțină răspunsuri la următoarele trei întrebări secundare:

- (a) Au adoptat Comisia și SEAE o abordare adecvată pentru gestionarea riscurilor?
- (b) Dezvoltarea inițiativei în țările partenere este satisfăcătoare?

- (c) Au fost instituite sisteme eficiente de monitorizare și de evaluare care să permită identificarea, evaluarea și raportarea rezultatelor inițiativei privind centrele de excelență?

14. Auditul a fost efectuat în perioada februarie-octombrie 2017. Curtea a examinat documente justificative și a desfășurat interviuri cu reprezentanți din partea Comisiei (din cadrul direcțiilor generale DEVCO, JRC, ECHO, NEAR și HOME), din partea SEAE, a UNICRI și a echipei responsabile de guvernare, precum și cu mai mulți participanți la cea de A cincea reuniune internațională a punctelor focale naționale de la Bruxelles.

15. Curtea a efectuat vizite de audit în trei țări partenere: Georgia (în iunie 2017), Iordania și Liban (în septembrie 2017). Aceste țări fac parte din zona vizată de politica de vecinătate, zonă prioritară pentru inițiativă, și primele două găzduiesc secretariate regionale¹⁴. Curtea a desfășurat interviuri cu șefii secretariatelor regionale, cu coordonatorii regionali, cu experți în asistență tehnică la fața locului, cu reprezentanți ai punctelor focale naționale și ai delegațiilor UE, cu 15 beneficiari de proiecte și cu trei contractanți ai UE (entități de punere în aplicare a proiectelor). În plus, Curtea a transmis un chestionar tuturor secretariatelor regionale (8) și unui eșantion de alte părți interesate (enumerare în continuare) cu scopul de a obține informații generale referitor la inițiativă. Curtea a analizat toate răspunsurile primite în scris din partea:

- (i) secretariatelor regionale (au răspuns cinci dintr-un total de opt);
- (ii) punctelor focale naționale (au răspuns 11 dintr-un total de 18);
- (iii) delegațiilor UE (au răspuns 14 dintr-un total de 18);
- (iv) entităților de punere în aplicare a proiectelor (au răspuns șase dintr-un total de șapte);
- (v) punctelor de contact CBRN din UE (au răspuns cinci dintr-un total de zece).

¹⁴ Secretariatul regional pentru Europa de Est și de Sud-Est și cel pentru Orientul Mijlociu.

OBSERVATII

Activitățile nu sunt nici în prezent prioritizate în funcție de riscuri

Există o nevoie urgentă de ierarhizare a activităților și a cheltuielilor în funcție de prioritatea lor

16. Pentru a se asigura utilizarea optimă a resurselor limitate, Curtea a recomandat în Raportul special nr. 17/2014 ca finanțarea să fie acordată cu prioritate în zonele cu cea mai mare relevanță pentru securitatea UE. Potrivit DG HOME, riscurile CBRN cu cel mai mare impact direct asupra securității UE provin din țările din Orientul Mijlociu și din cele participante la Parteneriatul estic¹⁵, urmate de țările din Africa de Nord, toate aceste țări reprezentând împreună 20 % din numărul total al țărilor partenere. Cu toate acestea, prioritățile geografice ale DG DEVCO (Europa de Est și de Sud-Est, Orientul Mijlociu, Africa de Nord și Sahel, Fațada atlantică africană și Africa Centrală și de Est) acoperă 70 % din totalul țărilor partenere, dintre care o mare parte nu sunt considerate ca fiind o sursă de riscuri CBRN cu cel mai mare impact direct asupra UE.

17. De fapt, DG DEVCO și SEAE au încurajat mai multe țări partenere să se alăture inițiativei. Drept urmare, numărul țărilor partenere a continuat să crească, în loc ca eforturile să fie concentrate pe un număr mai restrâns de țări¹⁶. În octombrie 2017, numărul țărilor partenere a crescut cu 15, și anume de la 43 la 58 de la data ultimului audit al Curții pe această temă (a se vedea **anexa IV**), și interesul față de inițiativă este în continuare din ce în ce mai mare¹⁷. Având în vedere că resursele disponibile sunt limitate, extinderea geografică se traduce printr-o asistență mai scăzută, în medie, la nivel de țară.

18. La momentul întocmirii Raportului special nr. 17/2014, Curtea a analizat sistemele de selectare și de implementare a primelor 40 de proiecte. Curtea a comparat finanțarea

¹⁵ Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Moldova și Ucraina.

¹⁶ În 2017, s-au alăturat acestei inițiative Etiopia, Kuweit, Pakistan și Sierra Leone și, în martie 2018, Mongolia.

¹⁷ Kazahstan și-a exprimat interesul de a se alătura inițiativei.

alocată pentru proiectele 1-40 (prima perioadă) și cea alocată pentru proiectele 41-60 (a doua perioadă). Din **figura 2** reiese faptul că Europa de Est și de Sud-Est, care reprezintă o prioritate pentru UE, a fost, per ansamblu, regiunea care a beneficiat de cea mai mare parte din finanțarea alocată pentru proiecte (21 %), fondurile alocate în ultima perioadă înregistrând însă un nivel mai scăzut. Începând cu proiectul 41, Fațada atlantică africană, care, în afară de Maroc, nu este vizată de politica de vecinătate, a fost cel mai mare beneficiar. Regiunea Asiei de Sud-Est se află pe locul trei din punctul de vedere al cantumului finanțării alocate, însă nu se numără printre zonele de risc cu prioritate ridicată. Deși riscurile sunt mai ridicate în Orientul Mijlociu și în Africa de Nord și Sahel (a se vedea **punctul 16**)¹⁸, aceste regiuni (cu excepția regiunii vizate de Consiliul de Cooperare al Golfului) au beneficiat de cele mai mici procente din finanțarea disponibilă în a doua perioadă. Per total, ele au primit 13 %, respectiv 9 %, din finanțarea alocată proiectelor. Regiunile care reprezintă o sursă de riscuri CBRN cu cel mai mare impact direct asupra UE (a se vedea **punctul 16**) au beneficiat în total de 43 % din suma totală alocată proiectelor. Prin urmare, proiectele nu sunt prioritizate în funcție de riscurile aferente fiecărei locații geografice în parte. Această situație este în contradicție cu recomandarea anterioară a Curții, pe care Comisia o acceptase la momentul respectiv.

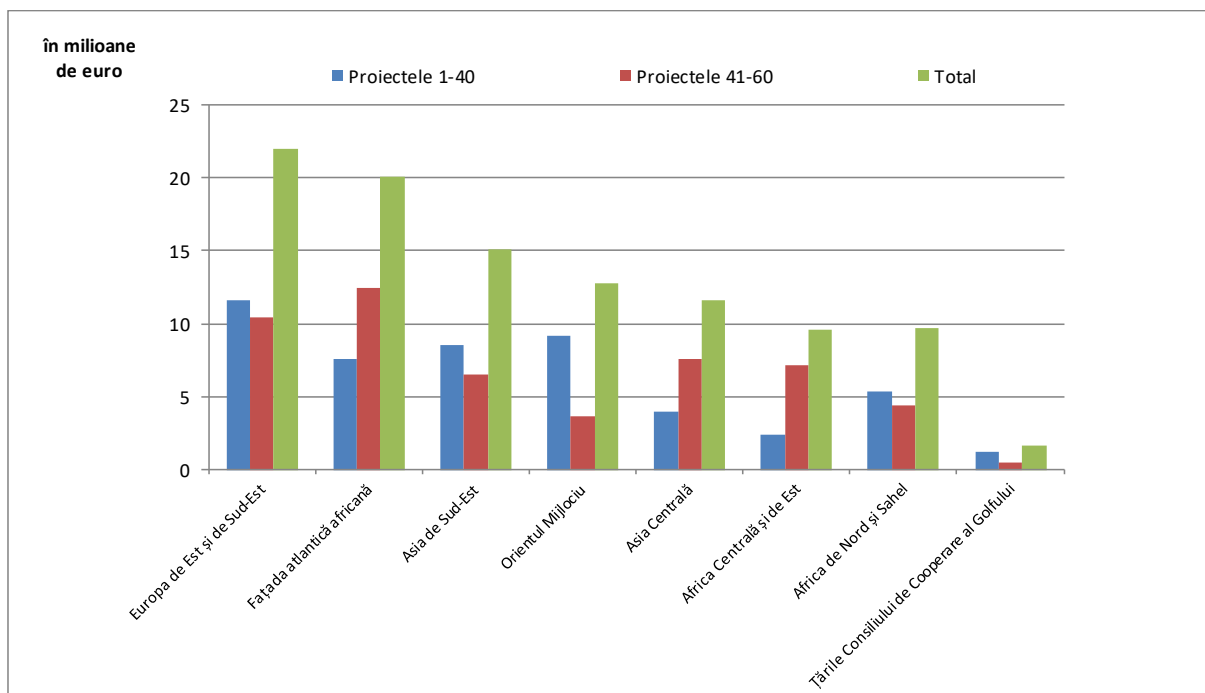
19. Urmând o abordare ascendentă, bazată pe cerere¹⁹, fiecare regiune prezintă propuneri de proiecte către DG DEVCO. Comisia selectează proiectele care să fie finanțate fără să aplice însă criteriile de selecție bazate pe riscuri, deși, în propriul său document de lucru, menționa că securitatea UE ar putea avea de câștigat din utilizarea pe o scară mai largă a evaluărilor cu privire la amenințări și riscuri²⁰. În schimb, propunerile de proiecte sunt admise pe baza principiului „primul venit, primul servit”, Comisia sperând să stimuleze în acest fel

¹⁸ *Stockholm International Peace Research Institute Yearbook 2017* (Anuarul 2017 al Institutului Internațional pentru Cercetare în domeniul Păcii din Stockholm).

¹⁹ Țările partenere (echipa națională) identifică nevoile lor specifice și discută, la nivel regional, acțiunile care ar putea fi întreprinse pentru a răspunde unor riscuri și amenințări CBRN comune.

²⁰ SWD(2017) 278 final, partea 1/2, p. 13.

concurența între regiuni. În practică, fondurile inițiativei sunt dispersate între un număr mai mare de țări partenere.

Figura 2 – Alocările financiare, pe regiuni, între 2010 și octombrie 2017

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor extrase din sistemul CRIS și de pe portalul CBRN și furnizate de JRC.

20. În plus, nu se acordă prioritate niciunui domeniu tematic în particular. Deși politica internă inițială a UE în materie de CBRN era axată în primul rând pe măsuri de prevenire²¹, cadrul de reglementare al IcSP²² nu precizează cărora dintre măsurile de atenuare externe (pregătire, prevenire, detectare sau reacție) ar trebui să li se acorde prioritate. Cu toate acestea, experții din cadrul DG HOME și al DG DEVCO recomandă, într-o primă etapă, identificarea materialelor CBRN și luarea măsurilor de siguranță și de securitate aferente. Curtea nu a identificat decât trei proiecte care erau concentrate pe identificarea instalațiilor CBRN și a materialelor conținute de acestea. În plus, numai cinci proiecte din 66, cărora le corespund 9 % din cheltuieli, au abordat în mod exclusiv riscurile chimice (a se vedea **anexa V**), deși acestea din urmă sunt considerate de Centrul de situații și de analiză

²¹ Concluziile Consiliului privind consolidarea securității chimice, biologice, radiologice și nucleare (CBRN) în Uniunea Europeană – un Plan de acțiune al UE în domeniul CBRN. Documentul 15505/1/09 REV 1, 12 noiembrie 2009.

²² Regulamentul (UE) nr. 230/2014.

a informațiilor al UE (INTCEN) ca reprezentând amenințarea cu cea mai mare probabilitate de concretizare.

21. În 2017, Comisia a început să utilizeze inițiativa pentru a aborda chestiuni legate în mai mare măsură de securitate, cum ar fi combaterea terorismului, lupta împotriva criminalității cibernetice, protecția infrastructurilor critice, combaterea traficului de medicamente falsificate, securitatea maritimă și explozivii. Întrucât resursele de care dispune inițiativa sunt limitate, Comisia intenționează să finanțeze aceste activități noi din alte linii bugetare, utilizând totodată structurile centrelor de excelență. Există însă în continuare un număr mare de măsuri care sunt necesare pentru combaterea riscurilor CBRN clasice²³. Punctele focale naționale și-au mobilizat eforturile în domeniul CBRN și preconizează o fructificare a acestora. Extinderea inițiativei către alte domenii tematice presupune un volum de muncă suplimentar, în condițiile în care încă mai sunt multe de făcut în domeniul CBRN.

²³ Prin analogie, în cadrul primului plan de acțiune în domeniul CBRN, s-a solicitat punerea în aplicare de către statele membre ale UE a 124 de acțiuni de prevenire, de detectare și de reacție.

Identificarea nevoilor și a priorităților țărilor partenere este în continuare un proces care durează prea mult și nu este bazat pe evaluări ale riscurilor sistemice

22. JRC a conceput un chestionar de evaluare a nevoilor destinat țărilor partenere.

Întrebările din chestionar aveau un caracter generic și abordau subiecte precum existența sau inexistența unui cadru juridic național în materie în țara parteneră, precum și a unui cadru instituțional de reglementare a siguranței și a securității materialelor și a instalațiilor CBRN. Conceptul de riscuri nu era încorporat în metodologia JRC și nu existau îndrumări suficiente cu privire la modul în care riscurile ar trebui identificate și ierarhizate în funcție de prioritatea lor. Lacunele identificate cu ajutorul chestionarului constituie baza pe care se sprijină elaborarea planului național de acțiune în domeniul CBRN, menit să atenueze riscurile respective.

23. Echipele naționale CBRN din țările partenere²⁴ au fost asistate în formularea răspunsurilor la întrebările din chestionar de experți din cadrul JRC, însă acest chestionar rămâne doar un exercițiu de autoevaluare realizat de țările partenere. În vederea exercițiilor de completare a chestionarului de evaluare a nevoilor și de elaborare a planului național de acțiune, echipele naționale sunt încurajate de Comisie să includă reprezentanți dintr-o gamă largă de ministere (a se vedea **figura 1**), precum și din alte puncte de contact recunoscute²⁵. Analiza Curții a relevat că echipele naționale nu includeau în mod sistematic experți din întreaga gamă de domenii având o legătură cu CBRN.

24. Situația în luna octombrie 2017 arăta că 26 din 58 de țări partenere (45 %) finalizaseră completarea chestionarului privind evaluarea nevoilor și doar 18 țări partenere (31 %)

²⁴ Echipele naționale CBRN asigură coordonarea activităților și diseminarea informațiilor în țările lor, mai exact în rândul instituțiilor (ministere, agenții, institute de cercetare și instituții de învățământ) implicate la diferitele niveluri de atenuare a riscurilor CBRN.

²⁵ De exemplu, punctele de contact ale Interpol, ale Organizației Mondiale a Sănătății, ale Comitetului pentru Rezoluția 1540 a Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite, ale Convenției privind armele biologice, ale Organizației Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură, ale Organizației pentru Interzicerea Armelor Chimice, ale Agenției Internaționale pentru Energie Atomică, ale Programului pentru prevenirea, pregătirea și răspunsul în caz de dezastre naturale și de dezastre provocate de om etc.

elaboraseră un plan național de acțiune. Patru dintre acestea din urmă concepuseră planul respectiv fără să aplice metodologia de la baza chestionarului (a se vedea *anexa I*).

25. Unul dintre motivele care explică faptul că nu toate țările partenere au trecut prin procesele privind chestionarul și planul național de acțiune este acela că acest exercițiu este de natură voluntară, fiind nevoie de o voință politică în acest sens. Un alt motiv care explică de ce numai un număr restrâns de țări partenere finalizaseră completarea chestionarului și întocmirea planurilor naționale de acțiune constă în instabilitatea politică existentă în unele dintre aceste țări, care complică planificarea. Nu în ultimul rând, JRC nu a putut răspunde suficient de prompt tuturor solicitărilor de asistență primite în scopul completării chestionarului sau al întocmirii planurilor naționale de acțiune.

26. Cererea din ce în ce mai mare din partea țărilor partenere de a proceda la completarea chestionarului și la elaborarea planurilor naționale de acțiune, precum și extinderea continuă a inițiativei au exercitat o presiune evidentă asupra resurselor umane ale JRC. Resursele umane alocate inițiativei au fost reduse de la 200 de persoane-lună în 2015 la 105 în 2017. Incapacitatea din cadrul JRC de a face față volumului său de muncă a dus la întâzieri considerabile în organizarea atelierelor. La 31 octombrie 2017, durata medie de așteptare până la desfășurarea unui atelier pe tema chestionarului sau pe tema planului național de acțiune era de 19 luni de la data transmiterii solicitării sau de la data participării la un atelier anterior. Există riscul ca elanul în acest domeniu să dispară dacă exercițiile constând în completarea chestionarului și în elaborarea planurilor naționale de acțiune nu sunt efectuate în timp util, subminând astfel credibilitatea inițiativei.

Anumite aspecte ale inițiativei au cunoscut evoluții satisfăcătoare în țările partenere**Inițiativa a contribuit la consolidarea guvernancei în materie de CBRN în țările partenere și la intensificarea cooperării regionale în acest domeniu ...**

27. Constituirea echipelor naționale CBRN și inițierea cooperării regionale reprezintă cele două mari reușite ale inițiativei. Formarea structurilor de la nivel național a necesitat o perioadă lungă de timp, ceea ce a avut ca efect întârzierea implementării activităților. Cu toate acestea, până în octombrie 2017, marea majoritate a țărilor (a se vedea **anexa I**) desemnaseră un punct focal național și creaseră o echipă națională care să asigure cooperarea interinstituțională și care să îmbunătățească guvernanta la nivel național în domeniul CBRN. Guvernanta este consolidată și prin intermediul exercițiilor privind chestionarul de evaluare a nevoilor și planurile naționale de acțiune (a se vedea **punctele 22 și 24**).

28. Secretariatele regionale²⁶ asistă țările partenere la evaluarea și abordarea nevoilor lor și înlesnesc coordonarea între acestea. Ele contribuie la crearea unei rețele în domeniul CBRN. În Raportul special nr. 17/2014, Curtea a remarcat însă că aceste secretariate dispuneau de o expertiză tehnică limitată. DG DEVCO a pus în aplicare în integralitate recomandarea Curții referitor la acest aspect prin detașarea a șase experți în asistență tehnică la fața locului [cunoscuți ca „experți OSA” (*on-site assistance*) și denumiți în prezentul raport „experți la fața locului”] în cadrul a șapte secretariate regionale²⁷. Aceștia contribuie la consolidarea guvernancei în domeniul CBRN în țările partenere prin sprijinul tehnic pe care îl oferă echipelor naționale, punctelor focale naționale și secretariatelor regionale. Ei sunt implicați în organizarea de sesiuni de formare și de diverse exerciții, facilitează reuniunile echipelor naționale și pregătesc ateliere pe tema chestionarului de evaluare a nevoilor și pe tema planului național de acțiune, la care iau parte. Acești experți contribuie totodată la îmbunătățirea cooperării regionale în ceea ce privește formularea nevoilor și a proiectelor,

²⁶ Secretariatele regionale sunt formate dintr-un șef al secretariatului și un coordonator regional din partea UNICRI.

²⁷ Un expert la fața locului răspunde de două regiuni: Africa de Nord-Sahel și Orientul Mijlociu.

întocmirea caietelor de sarcini și monitorizarea implementării proiectelor regionale. Experții la fața locului se bucură de o apreciere pozitivă în țările partenere.

29. De asemenea, secretariatele regionale au îmbunătățit cooperarea și coordonarea cu alte organizații internaționale²⁸ (a se vedea ***caseta 1***). De exemplu, secretariatele regionale au asistat șase țări partenere în gestionarea sprijinului primit din partea Unității de sprijin pentru punerea în aplicare a Convenției privind armele biologice.

Caseta 1 – Intensificarea cooperării cu alte organizații internaționale

În urma crizei epidemiei generate de virusul Ebola, în octombrie 2017, Președinția italiană a Parteneriatului mondial al G7 și centrele de excelență ale UE în domeniul CBRN au organizat împreună un atelier cu 11 țări africane pentru a identifica măsurile de atenuare a riscurilor în materie de biosiguranță și de biosecuritate în Africa.

Pentru prima oară, s-a procedat la o comparație între evaluările nevoilor și planurile de acțiune elaborate în concordanță cu mai multe inițiative și obligații internaționale²⁹, ceea ce a permis coordonarea și consolidarea informațiilor existente cu privire la diversele inițiative. DG DEVCO intenționează să continue acest exercițiu pentru a perfecționa măsurile care abordează principalele priorități în materie de biosiguranță și biosecuritate pentru acțiuni viitoare.

30. În Raportul special nr. 17/2014, Curtea a semnalat faptul că țările partenere nu erau implicate în mod suficient în procesul de selecție a proiectelor, deși se presupunea că inițiativa era, prin natura ei, de tipul „de la bază către vârf”.

31. Începând cu proiectul 33 (martie 2013), proiectele sunt dezbătute în cadrul unor mese rotunde organizate la nivel regional, existând de două ori mai multe proiecte bazate pe

²⁸ Organizația Mondială a Sănătății, Convenția privind armele biologice, Convenția privind armele chimice, Interpol și Consiliul de Securitate al Organizației Națiunilor Unite.

²⁹ Inițiativa privind centrele de excelență CBRN ale UE, Regulamentul sanitar internațional al Organizației Mondiale a Sănătății, Rezoluția 1540 a Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite și Convenția privind armele biologice.

o abordare ascendentă³⁰ (20) decât pe o abordare descendentă (9) care au fost propuse de DG DEVCO (a se vedea **anexa VI**). Cel puțin jumătate dintre proiecte³¹ implică participarea unor experți locali în implementarea lor. Recomandarea formulată de Curte în Raportul special nr. 17/2014 a fost pusă în aplicare integral. Proiectele derulate în cadrul inițiativei promovează în prezent un simț mai pronunțat de apropiere pe plan local și o cultură a consensului.

32. Intervalul de timp cuprins între momentul depunerii propunerilor de proiecte și implementarea acestora este în continuare lung (a se vedea **anexa VI**) – ajungând, în medie, până la 18 luni. Curtea recomandase scurtarea acestui interval. Comisia a schimbat recent abordarea de identificare a nevoilor specifice ale beneficiarilor, însă este încă prea devreme să se stabilească măsura în care această nouă metodă va accelera demararea activităților proiectelor. Prin urmare, Curtea concluzionează că recomandarea nu a fost pusă în aplicare decât parțial.

33. Nu există încă planuri de acțiune regionale. Planurile naționale de acțiune care sunt finalizate au dat naștere la discuții legate de posibilele activități/proiecte regionale. În plus, secretariatele regionale, uneori cu sprijinul experților la fața locului, colectează și consolidează informațiile referitoare la nevoile de la nivel național, în vederea stabilirii unor priorități regionale. În trei regiuni se observă apariția unei abordări regionale din inițiativă proprie, ca urmare a unei încrederi mai mari și a unui simț mai puternic de apropiere (a se vedea **casetă 2**).

Casetă 2 – Identificarea nevoilor regionale

În aprilie 2016, experți naționali din toate țările partenere din Asia de Sud-Est s-au întâlnit pentru prima dată pentru a discuta prioritățile regionale (pe baza unei analize a chestionarului de evaluare a nevoilor, a planurilor de acțiune naționale, a proiectelor anterioare/în curs și pe baza unor liste de

³⁰ Sfera auditului de față al Curții a acoperit proiectele 1-60. În scopul acestui calcul, au fost însă luate în considerare, de asemenea, toate proiectele până la proiectul 66. Proiectele de asistență tehnică la fața locului au fost excluse.

³¹ Excluzând proiectele de asistență tehnică la fața locului și cele privind contracte de livrare de echipamente.

priorități). În urma acestei reuniuni, au rezultat șapte propuneri de proiecte regionale. Deși acesta este un semn pozitiv care indică o inițiativă mai mare, propunerile au necesitat revizuirii semnificative, care au antrenat decizia de a se detașa un expert la fața locului în regiune începând cu 2018.

Secretariatul pentru Europa de Est și de Sud-Est a analizat planurile naționale de acțiune existente în regiune, precum și propuneri de proiecte anterioare, inclusiv propuneri respinse. De asemenea, punctele focale naționale au fost invitate să prezinte liste ale priorităților lor. Pe baza acestor informații, regiunea a adoptat în 2016 o strategie regională în care erau enumerate zece priorități. Regiunea este în curs de definitivare a caietului de sarcini pentru o propunere de proiect cu privire la gestionarea deșeurilor chimice și biologice.

În ceea ce privește Fațada atlantică africană, punctele focale naționale au concluzionat, în urma evaluării lor, că activitățile propuse de entitățile de punere în aplicare a proiectelor nu erau în concordanță cu nevoile locale, întrucât dispozițiile caietului de sarcini nu erau suficient de precise. Au fost angajați experți locali care să colecteze informații, să analizeze și să definească nevoile reale și să elaboreze în consecință propuneri de proiecte. Caietele de sarcini pentru două propuneri recente de proiecte³² au fost elaborate pe această bază. Această practică are potențialul de a scurta durata necesară pentru etapa procesului de organizare a proiectelor odată demarate.

34. Proiectele au obținut fie o parte, fie totalitatea realizărilor planificate. Numeroase proiecte au inclus acțiuni de formare, variind de la o introducere generală și creșterea gradului de conștientizare la exerciții cu un caracter operațional mai pronunțat vizând consolidarea capacităților. În unele cazuri, proiectele includeau vizite de studiu în diferite state membre ale UE, furnizau echipamente CBRN, produceau materiale educaționale, precum manuale, ghiduri de bune practici, metodologii și planuri naționale de reacție, și contribuiau la adoptarea sau la revizuirea legislației și a reglementărilor în materie (a se vedea **caseta 3**).

³² Un proiect în domeniul transportului de mărfuri periculoase și unul în domeniul siguranței alimentare.

Caseta 3 – Premiera poveștilor de succes

Punctele focale naționale și șefii secretariatelor regionale sunt încurajați să promoveze poveștile de succes ale inițiativei. Premiile centrelor de excelență prezentate în cadrul celei de A cincea reuniuni anuale a punctelor focale naționale au sărbătorit unele dintre aceste realizări.

Zambia a primit premiul pentru cel mai de amploare succes la nivel național, acordat pentru reușita acestei țări în a revizui cadrul juridic național în materie de gestionare a riscurilor CBRN. Această acțiune a dus la adoptarea Legii de modificare nr. 2 privind combaterea terorismului, în temeiul căreia a fost creat un centru național de combatere a terorismului, printre ale cărui responsabilități se numără capacitățile de a detecta, de a controla și de a răspunde la riscurile CBRN.

35. Exercițiile de simulare teoretică și de simulare pe teren³³ desfășurate sub auspiciile inițiativei sunt foarte apreciate de către țările partenere³⁴ (a se vedea **caseta 4**). Țările participante la sondaj au declarat că ar dori ca exercițiile pe teren să fie finanțate într-un număr mai mare (cu o instruire pertinentă prealabilă), considerând că acestea reprezintă cea mai bună metodă de învățare empirică.

Caseta 4 – Exercițiul de simulare teoretică FALCON I

Regiunea țărilor din Consiliul de Cooperare al Golfului este cea mai recentă regiune care s-a alăturat inițiativei. Deși nu a fost încă elaborat niciun proiect regional, secretariatul regional aferent a creat o dinamică în regiune odată cu organizarea, în februarie 2016, a unui atelier și a unui exercițiu de simulare teoretică, axat pe detecție nucleară și pe reacția în cazul unor incidente cu materiale nucleare și finanțat în principal de Emiratele Arabe Unite și de Inițiativa globală pentru combaterea terorismului nuclear. Primul de acest tip, exercițiul „FALCON” a fost conceput cu scopul de a ameliora cooperarea și schimbul de informații la nivel regional și de a aduce îmbunătățiri scenariilor naționale adoptate de fiecare dintre țările implicate³⁵. Reprezentanții Inițiativei globale pentru combaterea

³³ Exercițiile de simulare teoretică constau în organizarea unor discuții între participanți în vederea identificării și a propunerii de acțiuni de răspuns. În cadrul exercițiilor pe teren, are loc testarea capacităților operaționale de reacție în eventualitatea unui incident CBRN.

³⁴ De exemplu, proiectele 4, 9, 17, 21, 22, 23, 33, 34, 42, 44, 46 și 47.

³⁵ Emiratele Arabe Unite au găzduit acest eveniment, la care au participat Regatul Hașemit al Iordaniei, Regatul Maroc, Statul Qatar, Regatul Arabiei Saudite, Statul Kuwait, Sultanatul Oman și Regatul Bahrain.

terorismului nuclear, ai Agenției Internaționale pentru Energie Atomică și ai Organizației Mondiale a Vămirilor au participat la acest eveniment în calitate de observatori.

Un al doilea exercițiu de acest gen este planificat să aibă loc în perioada 2018-2019. FALCON II se va concentra mai întâi pe crearea capacităților de detecție radiologică și de reacție în eventualitatea materializării riscurilor radiologice și, ulterior, pe exerciții de simulare teoretică și de simulare pe teren.

... există însă în continuare obstacole importante care stau în calea realizării întregului potențial al inițiativei ...

36. În pofida realizărilor prezentate în secțiunea anterioară, persistă unele obstacole importante. Acestea împiedică inițiativa să își valorifice întregul său potențial de a crea o comunitate CBRN interconectată la nivel național, regional și internațional.

... în țara parteneră

37. Un număr de factori au avut un impact negativ asupra gradului în care guvernarea în domeniul CBRN în țările partenere a fost consolidată și asupra gradului în care riscurile aferente din aceste țări au fost atenuate. Printre acești factori s-au numărat limitările existente în ceea ce privește mandatul și statutul juridic al echipei naționale la nivel de ansamblu, precum și la nivelul punctului focal național în mod special. Alte obstacole au inclus lipsa de disponibilitate a membrilor echipei naționale, instabilitatea politică și deficitele de finanțare. Experții la fața locului au facilitat desfășurarea unor reuniuni ale echipelor naționale într-un număr de țări, însă acest sprijin nu este sustenabil pe termen lung.

38. Punctele focale naționale sunt actori-cheie în această rețea, întrucât asigură coordonarea activităților desfășurate de părțile interesate din domeniul CBRN în țările lor respective și acționează ca puncte naționale de contact pentru inițiativă. Planul Comisiei este ca acestea să devină un „punct unic de contact” pentru toate chestiunile legate de CBRN. Cu toate acestea, ele nu se bucură de un grad suficient de proeminență și de autoritate în rândul diverselor instituții care formează echipa națională și nici în raport cu guvernele țărilor lor.

39. De la publicarea Raportului special nr. 17/2014, DG DEVCO a detașat, pe termen lung, responsabili IcSP în materie de cooperare regională numai în patru delegații ale UE³⁶ (în Nairobi, Manila, Dakar și Islamabad). Primele două dintre aceste țări găzduiesc secretariate regionale, spre deosebire de ultimele două. Acești responsabili IcSP în materie de cooperare regională se ocupă de relațiile cu celelalte delegații ale UE din regiunile în care au fost detașați. Responsabilitățile lor nu se limitează însă numai la chestiuni legate de CBRN, ci includ și alte activități în materie de securitate³⁷.

40. Măsura în care delegațiile UE se implică în promovarea inițiativei și în mobilizarea voinței politice în țările și regiunile aferente a crescut, însă nu într-un mod suficient. Chestiunile legate de CBRN nu au fost incluse în mod sistematic în dialogul în materie de politici și de securitate și nici în dialogul politic. Nivelul informațiilor de care ele dispuneau depindea adesea de prezența responsabililor IcSP în materie de cooperare regională detașați pe termen lung în regiune. În unele țări din regiunile prioritare, delegațiile UE respective nu se implicaseră în niciun fel în domeniul CBRN. În ansamblu, Curtea consideră că SEAE și Comisia nu au pus în aplicare decât parțial recomandarea sa anterioară.

... sau în regiune și dincolo de aceasta

41. În urma analizei sale de ansamblu, Curtea a constatat că majoritatea proiectelor nu incluseseră cooperarea regională printre obiectivele lor principale, întrucât țările partenere, fără nicio excepție, doresc să răspundă mai întâi nevoilor lor. Deși există o nevoie evidentă de a ajunge la un echilibru între dezvoltarea capacităților la nivel național în materie de atenuare a riscurilor CBRN, pe de o parte, și consolidarea cooperării regionale, pe de altă parte, raportul dintre activitățile naționale și cele regionale care erau derulate în cadrul proiectelor pentru care Curtea a dispus de informații suficiente era de 70 la 30.

³⁶ Postul de responsabil IcSP pe termen lung în materie de cooperare regională care fusese alocat delegației de la Amman a fost transferat către DG NEAR.

³⁷ De exemplu, combaterea terorismului, protecția infrastructurilor critice și lupta împotriva traficului ilicit de substanțe.

42. Consolidarea rețelelor în domeniul CBRN de la nivel național și regional este o cerință esențială pentru a se asigura o reacție adecvată în eventualitatea unui incident cu agenți CBRN. Inițiativa vizează să ajute țările partenere în procesul de cooperare și de colaborare. Cu toate acestea, nu au avut loc interacțiuni frecvente la nivel regional. Mesele rotunde regionale (a se vedea **figura 1** și **anexa I**), în cadrul cărora proiectele sunt dezbătute, sunt organizate, de regulă, de două ori pe an, însă experții naționali nu sunt invitați decât o dată, ceea ce limitează astfel expertiza efectiv prezentă. În paralel, DG DEVCO organizează o reuniune anuală numai cu șefii secretariatelor regionale. Punctele focale naționale și experții la fața locului au declarat că este necesar să se organizeze mai multe reuniuni regionale regulate, să se invite experți internaționali, să se organizeze ateliere/sesiuni de formare de scurtă durată și să se deruleze mai multe exerciții de simulare teoretică și de simulare pe teren.

43. În prezent, nu există niciun forum sau spațiu de discuții în care, împreună cu țările partenere, să se poată face schimb de orientări, de bune practici, de studii sau de lecții învățate de la organizații internaționale sau din proiecte finanțate de UE în cadrul altor programe (de exemplu, programul specific „Prevenirea și combaterea infracționalității”, Al șaptelea program-cadru pentru cercetare, Fondul de securitate internă – componenta „Poliție” și Orizont 2020) în domeniul CBRN.

... în explorarea altor posibilități de finanțare

44. Viitorul inițiativei depinde în mare măsură de punerea în aplicare a planurilor naționale de acțiune. Acestea din urmă conțin numeroase măsuri (a se vedea exemplele din **anexa V**) care nu pot fi realizate în integralitate numai pe baza bugetelor naționale sau a resurselor inițiativei. Există însă și alte surse de finanțare care pot fi utilizate, cum ar fi Instrumentul european de vecinătate, Fondul european de dezvoltare sau Instrumentul pentru cooperarea în materie de securitate nucleară.

45. Planul național de acțiune este un document esențial în facilitarea coordonării donatorilor în domeniul CBRN și, prin urmare, în direcționarea de resurse suplimentare pentru consolidarea capacităților de la nivel național (a se vedea **caseta 5**).

Caseta 5 – Elaborarea planului național de acțiune al Georgiei

În 2015, Georgia a adoptat planul său național de acțiune pentru perioada 2015-2019 în domeniul CBRN. Deși nu a fost elaborat utilizându-se metodologia inițiativei în ceea ce privește evaluarea nevoilor, planul național de acțiune al Georgiei a fost unul dintre primele astfel de planuri adoptate de țările partenere.

Planul cuprinde 30 de priorități și 118 măsuri specifice. Consiliul interinstituțional de coordonare din Georgia se reunește anual pentru a discuta implementarea planului național de acțiune. La acest eveniment sunt invitați și diverși donatori.

Unul dintre rezultatele principale ale reuniunii speciale de coordonare a donatorilor, care a avut loc în noiembrie 2017, a constat într-un document de evaluare a nevoilor, compilat de partea georgiană, care ar trebui să vină în ajutorul donatorilor, inclusiv al UE, în ceea ce privește planificarea asistenței lor în domeniul CBRN. Două state membre ale UE și-au oferit asistența în ceea ce privește răspunsul medical de urgență/protecția civilă și în ceea ce privește instruirea unităților militare din domeniul CBRN. În plus, un donator major din afara UE a anunțat că toată asistența viitoare în materie de CBRN destinată Georgiei va fi aliniată la conținutul planului național de acțiune.

46. Delegațiile UE pot juca un rol semnificativ în identificarea altor surse de finanțare. Ele pot include teme legate de CBRN, precum siguranța alimentară, biosiguranța, biosecuritatea, poluarea chimică, standarde de siguranță sau cadre juridice în materie de CBRN, în cadrul unor proiecte finanțate în sectoare de dezvoltare tradiționale (de exemplu, agricultura, mediul, sănătatea, justiția). Cu toate acestea, majoritatea delegațiilor UE participante la sondaj nu au căutat fonduri suplimentare în scopul activităților legate de CBRN.

47. Marea majoritate a delegațiilor UE participante la sondaj au indicat că nu avuseseră încă loc reuniuni cu reprezentanți ai statelor membre ale UE în ceea ce privește coordonarea donatorilor.

48. Deși zona vizată de politica de vecinătate este prioritară atât pentru inițiativă, cât și pentru UE în general, implicarea din partea DG NEAR nu a fost deocamdată decât una limitată. O mai mare interacțiune între DG DEVCO și alte direcții generale ale Comisiei, de exemplu cu DG NEAR și DG ECHO, ar facilita, la rândul ei, acoperirea lacunelor identificate pe care inițiativa nu a reușit să le remedieze.

Un nivel inadecvat de monitorizare și de evaluare

49. Inițiativa ar trebui să facă publice rezultatele obținute, cu scopul de a oferi o bază de orientare pentru opțiunile strategice și operaționale viitoare și de a genera nivelul de interes și de angajament politic necesar pentru succesul său.

50. DG DEVCO răspunde la nivel global de monitorizarea inițiativei, însă se bazează pe celelalte părți interesate în vederea obținerii feedbackului necesar. Acestea din urmă colectează informații și monitorizează și evaluează activitățile inițiativei prin intermediul:

- (a) portalului web al centrelor de excelență CBRN (denumit în continuare „portalul”);
- (b) reuniunilor comitetului director cu entitățile de punere în aplicare a proiectelor;
- (c) comitetelor de coordonare cu SEAE, JRC, UNICRI, echipa de guvernare și experți la fața locului;
- (d) rapoartelor întocmite de UNICRI, de echipa de guvernare, de experți la fața locului și de entitățile de punere în aplicare a proiectelor;
- (e) misiunilor de monitorizare axată pe rezultate desfășurate la fața locului;
- (f) rapoartelor de evaluare ale JRC.

Portalul: un posibil instrument de informare și de monitorizare

51. Portalul este o platformă web cu acces restricționat, care, potrivit DG DEVCO, ar trebui să conțină toate documentația referitoare la proiecte. Scopul său este, de asemenea, de a informa părțile interesate cu privire la activitățile planificate, de a face publice procesele verbale ale reuniunilor importante și de a oferi acces la liste de contacte. Cu toate acestea, informațiile publicate sunt sporadice, incomplete, structurate necorespunzător și nu pot fi accesate cu ușurință într-un format ușor de utilizat (inclusiv de pe dispozitive mobile). JRC răspunde de mentenanța portalului, însă se sprijină pe DG DEVCO, care îi furnizează documentația aferentă proiectelor. În prezent, portalul nu este valorificat la întregul său potențial ca instrument operațional și de gestiune (a se vedea ***anexa VII***) și nici ca forum de dezbateri (a se vedea ***punctul 43***).

52. Entitățile de punere în aplicare a proiectelor se sprijină pe informațiile de pe acest portal pentru a desprinde învățăminte din proiecte anterioare. Dat fiind că portalul este incomplet și nu include un inventar al realizărilor proiectelor, ele nu au acces în mod sistematic la astfel de informații. Acest lucru a dus la o anumită duplicare a activităților. De exemplu, unele programe de formare introductivă în domeniul CBRN au fost repetate în mai multe proiecte fără să se utilizeze materiale similare care fuseseră deja produse, ceea ce ar fi redus costurile proiectelor respective.

Alte instrumente de monitorizare

53. DG DEVCO, JRC, secretariatele regionale și punctele focale naționale nu au procedat la o colectare și o consolidare sistematică a informațiilor nici pe un alt suport în afară de portal. Numărul mare de actori implicați, neajunsurile de la nivelul păstrării evidențelor și caracterul incomplet al informațiilor legate de proiecte complică și subminează supravegherea, monitorizarea și evaluarea pe care Comisia le realizează cu privire la acestea din urmă.

54. DG DEVCO a urmărit situația acțiunilor întreprinse în cadrul proiectelor cu ocazia reuniunilor comitetului director. Cu toate acestea, din cauza evidențelor deficitare ținute de DG DEVCO, Curtea nu a putut să confirme dacă astfel de reuniuni avuseseră loc în mod regulat și dacă obligațiile contractuale fuseseră respectate.

55. În Raportul special nr. 17/2014, Curtea recomanda îmbunătățirea cooperării dintre organismele decizionale și organismele responsabile de implementare, de exemplu prin reînființarea comitetului de coordonare. Aceste reuniuni au fost reluate în 2014 și au avut loc, de regulă, de două ori pe an. Ele au facilitat gestionarea inițiativei prin faptul că ofereau o imagine globală a activităților desfășurate de diverșii actori-cheie³⁸. Curtea consideră că recomandarea sa din Raportul special nr. 17/2014 a fost pusă în aplicare integral.

56. DG DEVCO monitorizează rezultatele și pe baza vizitelor la fața locului efectuate de experți externi. La momentul auditului Curții, numai șase rapoarte de monitorizare axată pe rezultate fuseseră finalizate pentru 60 de proiecte implementate prin intermediul inițiativei,

³⁸ DG DEVCO, SEAE, experții la fața locului, UNICRI și echipa de guvernanță.

unul dintre aceste rapoarte vizând asistența tehnică la fața locului. Nu s-au efectuat vizite de monitorizare axată pe rezultate pentru proiectele implementate de JRC, deși ele nu pot fi evaluate tot de către centrul însuși.

Evaluarea rezultatelor nu este satisfăcătoare

57. Dată fiind lipsa unor obiective clare și bine definite, precum și a unor indicatori de efect/impact relevanți, atât la nivelul inițiativei, cât și la nivelul proiectelor³⁹, nu s-a putut realiza o evaluare a rezultatelor din punctul de vedere al gradului în care capacitățile de atenuare și de pregătire pentru riscuri și amenințări CBRN au fost îmbunătățite. În plus, realizările inițiativei nu au putut fi măsurate deoarece efectele și impactul proiectelor nu erau corelate cu obiectivele principale ale acesteia.

58. JRC răspunde de evaluările tuturor proiectelor, însă, începând din luna septembrie 2016, a externalizat majoritatea evaluărilor către experți externi. Toate evaluările au fost realizate pe bază documentară și se sprijină pe datele furnizate de JRC. Curtea a constatat că o treime din evaluări nu fuseseră finalizate din cauza faptului că documentația proiectelor nu era disponibilă la un nivel suficient (a se vedea ***punctul 51***).

59. Deși se bazau numai pe documentație, evaluările finale au durat, în medie, 19 luni de la publicarea rapoartelor finale (și chiar mai mult de la finalizarea proiectelor). La data la care s-au încheiat evaluările la jumătatea perioadei, proiectele fuseseră finalizate aproape în întregime. Recomandările, acolo unde erau formulate, deveniseră redundante întrucât era prea târziu să mai poată fi aplicate⁴⁰.

60. Faptul că majoritatea proiectelor sunt activități de sine stătătoare, neînsoțite de un plan pe termen mai lung, afectează sustenabilitatea lor. Marea majoritate a proiectelor

³⁹ Pentru aproape 70 % din proiecte.

⁴⁰ De exemplu: evaluarea finală a proiectului 6 recomanda „îmbunătățirea gestionării resurselor de timp și a celor financiare”. În cazul în care resursele se arată a fi insuficiente, acest lucru trebuie identificat din timp în atenția celor responsabili de supervizarea proiectului”. Evaluarea *ex post* a proiectului 22 recomanda „extinderea definiției disciplinelor de intervenție în situații de urgență pentru a include o bază mai largă de părți interesate și prestatori de servicii medicale”.

examinat de Curte nu conțineau dispoziții care să asigure sustenabilitatea efectelor lor. Chiar dacă unele proiecte au furnizat unor structuri de primă intervenție echipamente CBRN, numeroase țări partenere duc lipsă de echipamente de bază, ceea ce face adesea ca activitățile implementate să fie prea avansate pentru capacitățile lor tehnice. Întrucât domeniul CBRN nu este de maximă prioritate, finanțarea națională alocată este limitată, punând astfel în pericol continuitatea efectelor obținute. Numai câteva activități de formare, inclusiv exerciții de formare a formatorului, au continuat și după finalizarea proiectelor respective.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

61. Inițiativa este cel mai mare program civil al UE în materie de securitate externă. Conceptul are la bază o abordare regională și interinstituțională unică, reunind numeroși actori (a se vedea **punctele 8-10**). În ansamblu, inițiativa constituie unul dintre principalele instrumente de atenuare a riscurilor și a amenințărilor CBRN provenite din afara UE (**punctul 4**). Curtea concluzionează că inițiativa a contribuit la atenuarea acestor tipuri de amenințări, dar că subzistă numeroase provocări (a se vedea **punctele 16-60**).

62. Comisia și SEAE au pus în aplicare integral trei dintre cele șase recomandări conținute în Raportul special nr. 17/2014 al Curții și doar parțial două dintre acestea (**anexa II și punctele 11, 16-21, 28, 30-32, 39-40 și 55**). Țările partenere sunt acum mai implicate în inițierea și în implementarea proiectelor, organizarea la nivel regional a fost consolidată și cooperarea dintre organismele decizionale și organismele responsabile de implementare a fost îmbunătățită. Deși s-au realizat unele progrese, rolul delegațiilor UE și viteza de implementare a proiectelor nu sunt deocamdată satisfăcătoare (**punctele 27-48**). Una dintre recomandările anterioare ale Curții, și anume aceea care propunea concentrarea finanțării din partea UE în zonele cu cea mai mare relevanță pentru securitatea UE și care fusese acceptată de Comisie, nu a fost pusă în aplicare (a se vedea **punctele 16-21**).

63. Succesul inițiativei depinde de capacitatea sa de adaptare și de abordare a provocărilor majore cu care se confruntă în prezent. Recomandările formulate în continuare, concepute să remedieze deficiențele relevate în cadrul acestui audit, au ca scop consolidarea și susținerea în continuare a inițiativei.

64. Nu s-a elaborat încă o abordare adecvată în materie de gestionare a riscurilor care să fie aplicată pentru activitățile inițiativei, în ansamblul ei, nici la nivelul etapei de selecție a proiectelor, nici la nivelul identificării nevoilor țărilor partenere (**punctele 18-23**).

65. Comisia pune la dispoziția țărilor partenere o metodologie și instrumente care să le ajute să își evalueze propriile nevoi și să elaboreze planuri naționale de acțiune în vederea atenuării riscurilor CBRN (a se vedea **punctele 22 și 23**). Cu toate acestea, nu sunt furnizate orientări suficiente cu privire la modul în care riscurile ar trebui identificate și ierarhizate în funcție de prioritatea lor (a se vedea **punctul 23**). În pofida acestui neajuns, chestionarul de evaluare a nevoilor și planurile naționale de acțiune sunt în continuare elemente esențiale care constituie fundamentul inițiativei. Cu toate acestea, Comisia nu poate să răspundă în mod suficient de prompt la toate solicitările de asistență pe care le primește din partea țărilor partenere în vederea identificării și a ierarhizării în ordine prioritară a nevoilor lor; acest lucru riscă să întârzie în mod considerabil atât completarea chestionarelor, cât și elaborarea planurilor de acțiune (a se vedea **punctul 26**).

Recomandarea 1

Prioritizarea activităților pe baza unei evaluări a riscurilor sistemice

Comisia și SEAE ar trebui:

- (a) să efectueze o analiză comună la nivelul UE care să identifice riscurile CBRN provenite din exteriorul UE, pentru ca acțiunile interne să fie corelate în mod exhaustiv cu cele externe.

Comisia ar trebui:

- (b) să încorporeze evaluările riscurilor sistemice în metodologiile aferente evaluării nevoilor și planurilor naționale de acțiune;
- (c) să răspundă în mod prompt tuturor țărilor partenere care solicită asistență în vederea finalizării exercițiilor lor de evaluare a nevoilor și de întocmire a planurilor naționale de acțiune.

Data-țintă pentru punerea în aplicare a recomandării: iunie 2019.

66. Pe lângă îmbunătățirile rezultate în urma punerii în aplicare a recomandărilor anterioare ale Curții, un număr de aspecte ale inițiativei au cunoscut evoluții pozitive în țările partenere. Inițiativa a promovat o cultură a siguranței și a cooperării (a se vedea **punctele 22 și 31**). Au

fost constituite echipe naționale CBRN în majoritatea țărilor partenere. Proiectele au livrat cea mai mare parte a realizărilor lor preconizate; părțile interesate au apreciat în mod special exercițiile operaționale de consolidare a capacităților (a se vedea **punctele 34-35**).

67. A fost inițiată o cooperare regională, însă aceasta este încă deficitară, întrucât țările partenere nu interacționează în mod suficient și doresc să răspundă mai întâi nevoilor lor de la nivel național (a se vedea **punctele 33, 41-43**).

Recomandarea 2

Consolidarea dimensiunii regionale a inițiativei

Comisia ar trebui să mărească numărul de activități regionale, cum ar fi exercițiile de simulare teoretică și cele de simulare pe teren.

Data-țintă pentru punerea în aplicare a recomandării: decembrie 2019.

68. Implicarea delegațiilor UE în cadrul inițiativei s-a îmbunătățit față de situația de la momentul publicării Raportului special nr. 17/2014 anterior al Curții. Ele s-au dovedit însă a fi insuficient de active în promovarea inițiativei și în mobilizarea voinței politice (a se vedea **punctele 39 și 40**). Chestiunile legate de CBRN nu au fost incluse în mod sistematic în dialogul în materie de politici și de securitate și nici în dialogul politic.

Recomandarea 3

Consolidarea în continuare a rolului delegațiilor UE în cadrul inițiativei

Comisia și SEAE ar trebui, în mod comun:

- (a) să aloce responsabilități în materie de CBRN unor puncte focale special desemnate în acest sens și/sau unor responsabili IcSP în materie de cooperare regională detașați pe termen lung în toate delegațiile UE;
- (b) să includă chestiunile legate de CBRN în dialogul în materie de politici și de securitate și în dialogul politic.

Data-țintă pentru punerea în aplicare a recomandării: decembrie 2018.

69. Interacțiunea dintre direcțiile generale ale Comisiei, pe de o parte, și între acestea și comunitatea donatorilor, de cealaltă parte, în special pe tema finanțării potențiale disponibile, era limitată (a se vedea **punctele 44-48**).

Recomandarea 4

Identificarea sinergiilor potențiale și a altor surse de finanțare disponibile

DG DEVCO și SEAE ar trebui să coopereze cu celelalte direcții generale vizate ale Comisiei, în special cu DG NEAR, precum și cu ceilalți donatori, în scopul identificării potențialelor sinergii și a surselor de finanțare disponibile care ar putea fi utilizate într-o manieră mai bună în vederea sprijinirii activităților legate de CBRN.

Data-țintă pentru punerea în aplicare a recomandării: iunie 2019.

70. Monitorizarea și evaluarea efectuate de Comisie erau inadecvate, ca urmare a caracterului incomplet și sporadic al informațiilor, a neajunsurilor în păstrarea evidențelor și a nivelului insuficient de implicare din partea țărilor partenere (a se vedea **punctele 51-60**). Absența unor obiective clare, a unor indicatori pertinenti și a unor date care să fie colectate pe teren au subminat evaluarea efectelor și a impactului proiectelor și ale inițiativei în ansamblul ei.

Recomandarea 5

Consolidarea răspunderii de gestiune și a vizibilității activităților și rezultatelor printr-o mai bună monitorizare și evaluare

Comisia ar trebui:

- (a) să transpună obiectivul general al inițiativei în obiective mai specifice care să poată fi utilizate la nivel de proiect, facilitând, astfel, măsurarea rezultatelor pornind dinspre proiect și continuând până la nivelul național, regional și cel al inițiativei în ansamblu;
- (b) să definească indicatori de efect și de impact cu ajutorul cărora eficacitatea inițiativei să poată fi evaluată în raport cu obiectivele stabilite.

Data-țintă pentru punerea în aplicare a recomandării: decembrie 2019.

71. Portalul web CBRN are un potențial considerabil ca bază de date operațională pentru implementarea și gestionarea activităților inițiativei, însă nu este încă un registru eficace, complet, actualizat și structurat de activități, de învățăminte și de bune practici (a se vedea **punctele 51-59**).

Recomandarea 6

Revizuirea generală a portalului web pentru a se permite un acces facil la toate informațiile privind activitățile inițiativei

Comisia ar trebui să se asigure că:

- (a) toate informațiile relevante sunt disponibile pe portalul său web dedicat acestui subiect și pot fi accesate în funcție de nivelurile de autorizare corespunzătoare;
- (b) bunele practici și orientări în materie sunt disponibile prin intermediul portalului CBRN.

Data-țintă pentru punerea în aplicare a recomandării: decembrie 2018.

Prezentul raport a fost adoptat de Camera III, condusă de domnul Karel PINXTEN, membru al Curții de Conturi, la Luxemburg, în ședința sa din 24 aprilie 2018.

Pentru Curtea de Conturi

Klaus-Heiner LEHNE

Președinte

Anexa I**Anexa I – Inițiativa, în cifre**

Perioada	2009-2013	2014-2017	2020
Buget	109 milioane de euro Media anuală = ± 22	76 de milioane de euro Media anuală = ± 19	130 de milioane de euro
	97 de milioane pentru proiecte		
Suma alocată	41 de milioane de euro pentru asistență (consolidarea capacităților și guvernanză)		

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor conținute în CRIS.

8 regiuni și 58 de țări partenere, în octombrie 2017

Număr de	Fațada atlantică africană	Africa de Nord și Sahel	Europa de Est și de Sud-Est	Orientul Mijlociu	Consiliul de Cooperare al Golfului	Africa Centrală și de Est	Asia Centrală	Asia de Sud-Est	Total
Țări partenere	10	6 (+1)	10	3	3	11	5	10	58
Puncte focale naționale	10	6	10	3	3	11	5	9	57
Echipe naționale	10	1	9	3	0	10	3	8	46
Mese rotunde	12	7	14	9	5	9	6	13	Nu se aplică
Chestionare completate privind evaluarea nevoilor	6	1	4	2	1	5	3	4	26
Planuri naționale de acțiune finalizate	4	0	3	1	0	4	0	6	18

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza documentelor furnizate de JRC, a rapoartelor de asistență tehnică la fața locului, a proceselor-verbale întocmite în urma meselor rotunde și pe baza informațiilor conținute în CRIS.

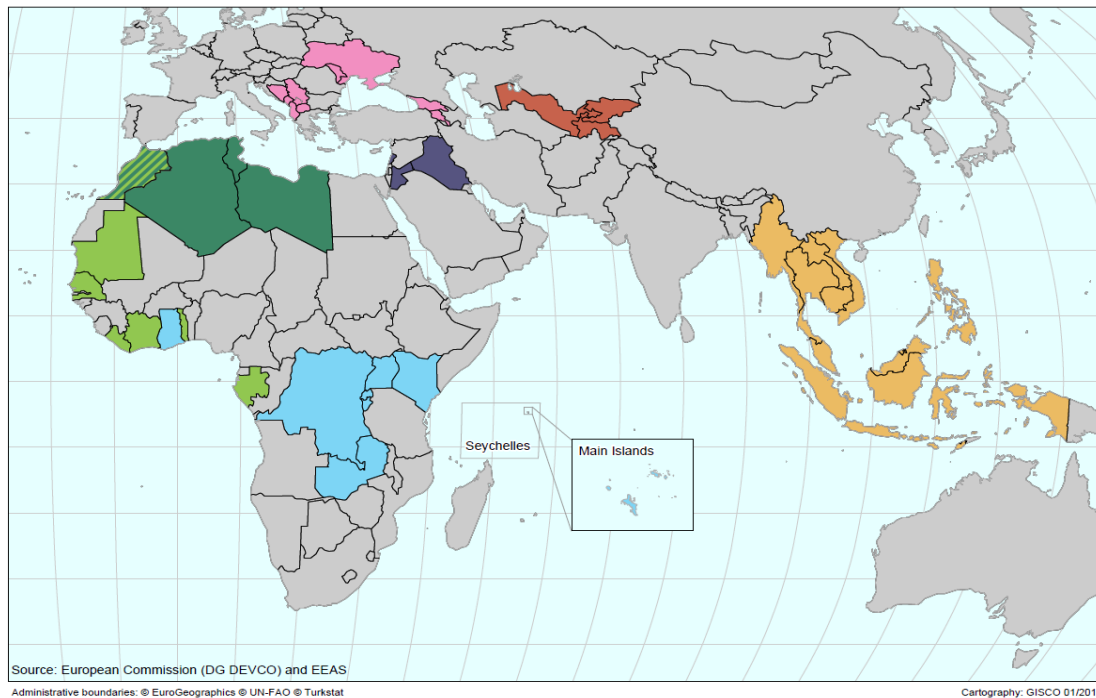
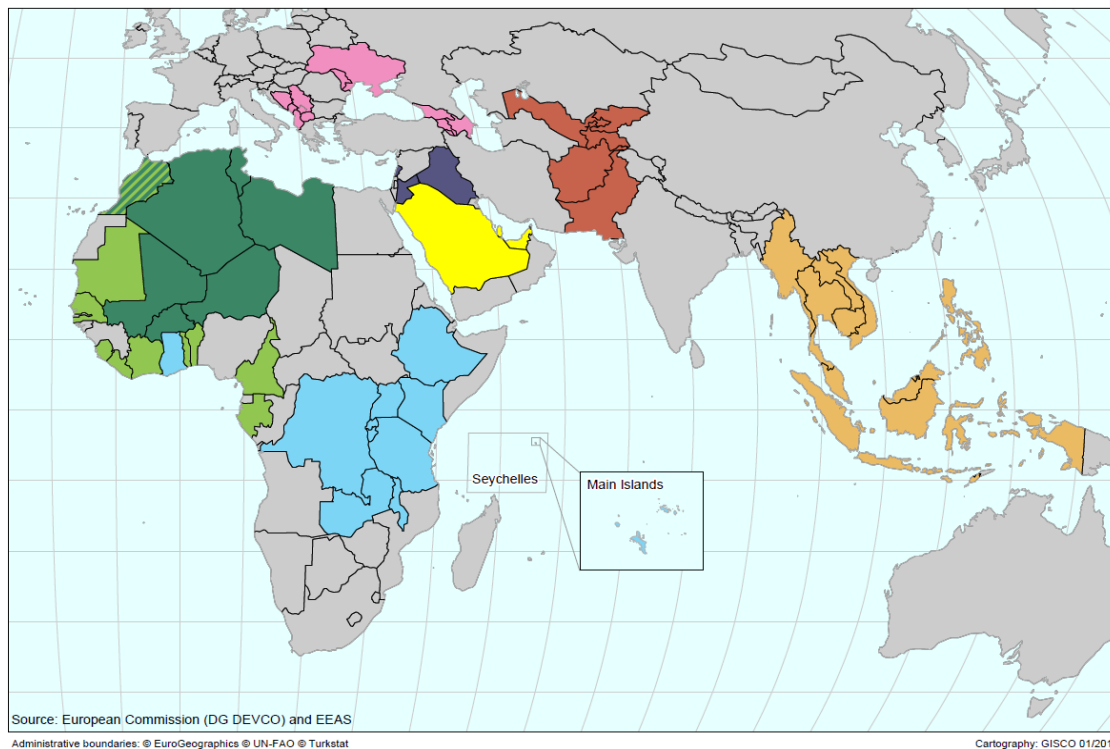
**Situația acțiunilor întreprinse în urma recomandărilor incluse în Raportul special
nr. 17/2014 al Curții**

Recomandări	Situația actuală	Referința în textul prezentului raport
Concentrarea finanțării din partea UE în zonele cu cea mai mare relevanță pentru securitatea UE, pentru a se obține beneficiul cel mai direct.	Nepusă în aplicare	Punctele 16-21
Creșterea capacităților secretariatelor regionale prin punerea la dispoziție a unei expertize tehnice suplimentare.	Pusă în aplicare integral	Punctul 28
Consolidarea rolului delegațiilor UE, în special în țările în care a fost înființat un secretariat regional.	Pusă în aplicare parțial	Punctele 39-40
Luarea unor măsuri pentru ca țările partenere să fie implicate și în implementarea proiectelor, nu numai în inițierea lor. În consecință, țările ar participa într-o măsură mai mare la aplicarea măsurilor, asigurându-se sustenabilitatea acestora.	Pusă în aplicare integral	Punctele 30 și 31
Continuarea eforturilor în direcția îmbunătățirii procedurilor, cu scopul de a reduce durata dintre etapa propunerii proiectelor și etapa implementării lor.	Pusă în aplicare parțial	Punctul 32
Îmbunătățirea cooperării dintre organismele decizionale și organismele responsabile de implementare, de exemplu prin reînființarea comitetului de coordonare.	Pusă în aplicare integral	Punctul 55

Secretariatele regionale și țările partenere, în octombrie 2017

Acronim	Regiune	Țări implicate
SEA	Asia de Sud-Est	Brunei, Cambodgia, Indonezia, Laos, Malaysia, Myanmar/Birmania, Filipine, Singapore, Thailanda, Vietnam
AAF	Fațada atlantică africană	Benin, Camerun, Côte d'Ivoire, Gabon, Liberia, Mauritania, Maroc, Senegal, Sierra Leone, Togo
NAS	Africa de Nord și Sahel	Algeria, Burkina Faso, Libia, Mali, Maroc, Niger, Tunisia
SEEE	Europa de Est și de Sud-Est	Albania, Armenia, Azerbaidjan, Bosnia și Herțegovina, fosta Republică iugoslavă a Macedoniei, Georgia, Moldova, Muntenegru, Serbia, Ucraina
CA	Asia Centrală	Afghanistan, Kârgâzstan, Pakistan, Tadjikistan, Uzbekistan
MIE	Orientul Mijlociu	Irak, Iordania, Liban
ECA	Africa Centrală și de Est	Burundi, Republica Democratică Congo, Etiopia, Ghana, Kenya, Malawi, Rwanda, Seychelles, Tanzania, Uganda, Zambia
CCG	Țările membre ale Consiliului de Cooperare al Golfului	Emiratele Arabe Unite, Qatar, Arabia Saudită

Sursa: Curtea de Conturi Europeană, pe baza datelor provenite de la DG DEVCO și SEAE.

Distribuția geografică a inițiativei**În ianuarie 2014****În octombrie 2017**

Frontierele și denumirile indicate, precum și desemnările utilizate pe această hartă nu implică aprobarea sau acceptarea oficială de către Uniunea Europeană.

Legendă

■ AAF: Fațada atlantică africană	■ CCG: Consiliul de Cooperare al Golfului	■ SEA: Asia de Sud-Est
■ CA: Asia Centrală	■ MIE: Orientul Mijlociu	■ SEEE: Europa de Est și de Sud-Est
■ ECA: Africa Centrală și de Est	■ NAS: Africa de Nord și Sahel	

Exemple de priorități CBRN extrase din planurile naționale de acțiune a patru țări partenere**CÔTE D'IVOIRE****CBRN**

- Îmbunătățirea capacităților de gestionare a deșeurilor chimice

CBRN

- Îmbunătățirea măsurilor de prevenire a bolilor infecțioase

- Îmbunătățirea capacității de gestionare a deșeurilor medicale sau a celor biologice, inclusiv capacitățile de transport și de incinerare

- Îmbunătățirea măsurilor de biosecuritate în laboratoare, spitale și centre de cercetare

- Îmbunătățirea gestionării riscurilor privind alimentele și medicamentele și prevenirea riscurilor asociate organismelor modificate genetic

CBRN

- Îmbunătățirea capacităților de gestionare a deșeurilor radioactive

CBRN

- Constituirea unor echipe CBRN de primă intervenție

- Înființarea unui centru de formare subregional în domeniul CBRN

LIBAN**CBRN**

- Consolidarea cadrului juridic în ceea ce privește securitatea chimică și răspunsul la incidente de acest tip

- Clasificarea și evaluarea riscurilor aferente instalațiilor chimice cu grad de risc ridicat

- Inventarierea autorităților naționale cu sarcini în materie de securitate chimică

CBRN

- Consolidarea legislației privind sistemul de autorizare în domeniul biologic și privind securitatea biologică

- Îmbunătățirea securității instalațiilor și materialelor biologice și a evaluării riscurilor asociate acestora

- Actualizarea formării în materie de detecție și analiză a substanțelor biologice, precum și modernizarea echipamentelor în acest domeniu

CBRN

- Înființarea unei instituții la nivel național însărcinate cu securitatea nucleară

- Îmbunătățirea protecției datelor radiologice și nucleare, precum și a securității cibernetice

- Consolidarea protecției fizice a materialelor radiologice și nucleare

CBRN

- Consolidarea și testarea planului național de intervenție în situații de urgență chimică, biologică, radiologică și nucleară

- Introducerea unui program de formare în domeniul CBRN pentru structurile de primă intervenție

- Inventarierea instalațiilor și a infrastructurilor critice în domeniul CBRN

REPUBLICA DEMOCRATĂ POPULARĂ LAOS**CBRN**

- Actualizarea cadrului juridic privind substanțele chimice în vederea alinierii acestuia la standardele internaționale în materie

- Elaborarea unui sistem național de clasificare a substanțelor chimice periculoase și inventarierea acestora

- Cresterea capacităților de detecție și de monitorizare a materialelor chimice, atât pentru controlul la frontieră, cât și pentru controlul produselor importate

- Consolidarea capacităților laboratoarelor

CBRN

- Revizuirea legislației existente pentru a se asigura că aceasta acoperă toate aspectele privind atenuarea riscurilor biologice și este aliniată la tratatele internaționale semnate recent

- Consolidarea capacității de supraveghere și de detecție la frontieră

- Consolidarea capacităților laboratoarelor

CBRN

- Consolidarea capacităților în termeni de resurse umane în vederea elaborării și a punerii în aplicare a unei legislații în domeniul nuclear

- Constituirea autorității de reglementare în domeniul nuclear

- Stabilirea unui sistem de autorizare și a unui inventar al materialelor și instalațiilor radioactive

CBRN

- Stabilirea în mod clar a autorităților naționale responsabile de sarcinile de atenuare a riscurilor respective în domeniul CBRN, inclusiv de răspunsul în cazul unor incidente CBRN

- Desfășurarea unor campanii de sănătate publică, cu asigurarea faptului că mesajele acestora ajung și în zonele rurale și îndepărtate

GEORGIA**CBRN**

- Alinierea legislației naționale la Convenția privind armele chimice

- Inventarierea substanțelor chimice problematice cu grad de risc ridicat

- Asigurarea unei gestionări în condiții de siguranță a substanțelor chimice periculoase care au un impact asupra mediului și asupra sănătății umane

CBRN

- Consolidarea gradului de pregătire a populației în cazul unor incidente biologice

- Introducerea și aplicarea, la nivel național, a unor norme și proceduri în materie de biosiguranță și de biosecuritate

- Asigurarea alinierii legislației în materie la cerințele și obligațiile prevăzute de Organizația Mondială a Sănătății în Regulamentul său sanitar internațional, de Organizația Mondială pentru Sănătatea Animalelor, de Convenția privind armele biologice, de Rezoluția 1540 a Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite

CBRN

- Desfășurarea unor exerciții de simulare teoretică și de simulare pe teren la nivel transfrontalier

- Achiziționarea de echipamente de detecție radiologică, de dispozitive de măsurare, de echipamente individuale de protecție

- Elaborarea unor proceduri operaționale standard pentru răspunsul coordonat la incidente, precum și a unor sisteme de operațiuni de urgență

CBRN

- Consolidarea coordonării interinstituționale la nivel național

Sursa: postere ale UNICRI, bazate pe informațiile puse la dispoziție de Côte d'Ivoire, Liban, Republica Democrată Populară Laos și Georgia.

Lista proiectelor

Nr.	Denumirea proiectului	Buget (în euro)	Regiune	Abordare ascendentă	Formularea ideii propunerii de proiect	Data de început	Data finalizării	Domeniile CBRN (chimic, biologic, radiologic, nuclear) acoperite
66	<i>MEDISAFE – Combating illicit traffic and enhancing the safety of medicines in Eastern and Central Africa</i> (MEDISAFE – Combaterea traficului ilicit de medicamente și consolidarea siguranței acestora în Africa Centrală și de Est)	În pregătire	ECA	hibridă				CB
65	<i>Strengthening chemical and biological waste management in Central Asia countries for improved security and safety risk mitigation</i> (Consolidarea gestionării deșeurilor chimice și biologice în țările din Asia Centrală pentru a atenua și mai mult riscurile în materie de securitate și de siguranță)	3 000 000	CA	Da	2.6.2016			CB
64	<i>EU P2P - Export Control Programme for dual use goods 2017</i> (UE P2P – Programul de control pe 2017 al exporturilor de produse cu dublă utilizare)	3 000 000	NAS, SEEE	Nu				RN
63	<i>Provision of specialized CBRN equipment for the training of personnel in charge of cross-border control</i> (Furnizarea de echipamente CBRN specializate, pentru formarea personalului responsabil de controlul transfrontalier)	1 000 000	NAS	Da	Legat de proiectul 55			CBRN
62	<i>On-site Technical Support to CBRN Centre of Excellence (CoE)</i> (Asistență tehnică furnizată la fața locului centrului de excelență CBRN)	În pregătire	SEA	Nu se aplică				CBRN
61	<i>Sound management of chemicals and their associated wastes in Southeast Asia (SEACHEM)</i> [Buna gestionare a substanțelor chimice și a deșeurilor aferente în Asia de Sud-Est (SEACHEM)]	2 999 815	SEA	Da	3.4.2014	1.9.2017	1.9.2020	C
60	<i>Support to the Centre of Excellence of Eastern and Central Africa in Nuclear Security</i> (Sprijin pentru centrul de excelență din Africa Centrală și de Est în ceea ce privește securitatea nucleară)	3 500 000	ECA	Da		8.11.2016	7.11.2019	RN
59	<i>Strengthening the CBRN Centre of Excellence Regional Secretariat for the Gulf Cooperation Council Region</i> (Consolidarea secretariatului regional al centrului de excelență CBRN pentru regiunea Consiliului de Cooperare al Golfului)	285 000	CCG	Nu se aplică		15.9.2015	14.9.2016	CBRN
58	<i>Provision of specialized equipment for CBRN forensics in the SEEE CoE Region</i> (Furnizarea de echipamente specializate pentru criminalistica în materie de CBRN în regiunea centrului de excelență din Europa de Est și de Sud-Est)	1 871 115	SEEE	Da	8.4.2014, legat de proiectul 57	15.1.2017	30.4.2018	CBRN
57	<i>Strengthening crime scene forensics capabilities in investigating CBRN incidents in the South East and Eastern Europe Centres of Excellence region</i> (Consolidarea capacităților în domeniul criminalisticii la locul infracțiunii în cazul incidentelor CBRN, în regiunea centrelor de excelență pentru Europa de Est și de Sud-Est)	1 399 670	SEEE	Da	8.4.2014		14.1.2020	CBRN

Nr.	Denumirea proiectului	Buget (în euro)	Regiune	Abordare ascendentă	Formularea ideii propunerii de proiect	Data de început	Data finalizării	Domeniile CBRN (chimic, biologic, radiologic, nuclear) acoperite
56	<i>On-site technical assistance 2</i> <i>On-site technical assistance to the chemical, biological, radiological and nuclear Centres of Excellence Secretariats in Algiers and Tashkent</i> (Asistență tehnică la fața locului 2 Asistență tehnică la fața locului pentru secretariatele centrelor de excelență CBRN din Algiers și Tashkent)	2 130 250	CA, NAS	Nu se aplică			10.11.2019	CBRN
55	<i>Strengthening cross-border capacity for control and detection of CBRN substances</i> (Consolidarea capacității transfrontaliere pentru controlul și detecția substanțelor CBRN)	3 500 000	NAS, AAF	Da	2.7.2013		30.9.2019	CBRN
54	<i>Capacity building for medical preparedness and response to CBRN incidents</i> (Consolidarea capacităților de pregătire și de răspuns medical în eventualitatea unor incidente CBRN)	2 999 965	MIE	Da	26.2.2014		17.7.2019	CBRN
53	<i>Strengthening the national legal frameworks and provision of specialized training on bio-safety and bio-security in Central Asian countries</i> (Consolidarea cadrelor juridice naționale și furnizarea de formare specializată în materie de biosiguranță și biosecuritate în țările din Asia Centrală)	5 000 000	CA	Da	25.3.15	22.12.2015	21.12.2018	B
52	<i>Provision of specialized CBRN equipment for first responders in the SEE CoE Region</i> (Furnizarea de echipamente specializate CBRN pentru structurile de primă intervenție în regiunea centrului de excelență din Europa de Est și de Sud-Est)	1 697 563	SEEE	Da	10.7.2013, legat de proiectul 44	11.12.2015	10.6.2018	CBRN
51	<i>On-site technical assistance to the chemical, biological, radiological and nuclear Centres of Excellence Secretariats in Georgia, Kenya and Morocco</i> (Asistență tehnică la fața locului pentru secretariatele centrelor de excelență CBRN din Georgia, Kenya și Maroc)	2 969 700	SEEE, CA, AAF	Nu se aplică		15.9.2015	14.9.2018	CBRN
50	<i>Provision of specialised equipment to enhance CBRN preparedness and response capabilities</i> (Furnizarea de echipamente specializate în vederea consolidării capacităților de pregătire și de răspuns în domeniul CBRN)	2 634 042	AAF, ECA	Da	1.4.2014	1.10.2015	30.6.2019	CBRN
49	Proiectul „One Health” în Pakistan	927 608	CA	Nu		5.1.2015	4.1.2018	B
48	<i>Improved regional management of outbreaks in the CBRN centres of excellence partner countries of the African Atlantic Façade region</i> (O mai bună gestionare la nivel regional a epidemiilor, în cadrul centrelor de excelență CBRN din țările partenere din regiunea Fațadei atlantice africane)	3 499 600	AAF	Da	1.6.2014	1.1.2016	31.12.2018	B
47	<i>EU outreach programme for dual use items - South-East Asia</i> (Programul de informare și de asistență al UE privind produsele cu dublă utilizare în Asia de Sud-Est)	3 472 100	SEA	Da	3.4.2014	1.9.2015	31.8.2018	CBRN

Nr.	Denumirea proiectului	Buget (în euro)	Regiune	Abordare ascendentă	Formularea ideii propunerii de proiect	Data de început	Data finalizării	Domeniile CBRN (chimic, biologic, radiologic, nuclear) acoperite
46	<i>Enhancement of CBRN capacities of South East Asia in addressing CBRN risk mitigation concerning CBRN first response, biosafety and biosecurity, awareness raising and legal framework</i> (Consolidarea capacităților CBRN din Asia de Sud-Est în ceea ce privește atenuarea riscurilor CBRN, din punctul de vedere al primei intervenții în eventualitatea unor incidente CBRN, al biosiguranței și biosecurității, al creșterii gradului de conștientizare și al cadrului juridic aferent)	3 000 000	SEA	Da	3.4.2014	10.7.2015	9.7.2018	CBRN
45	<i>Establishment of a Mobile Laboratory for in situ interventions on VHF outbreak sites in combination with CBRN Capacity Building in Western Africa (EUWAM-Lab)</i> [Crearea unui laborator mobil pentru intervențiile la fața locului la focarele de febră virală hemoragică, în combinație cu consolidarea capacităților CBRN în Africa de Vest (EUWAM-Lab)]	2 579 854	AAF	Nu		18.9.2014	17.11.2017	B
44	<i>Strengthening CBRN first response capabilities and regional cooperation in South East Europe, Southern Caucasus, Moldova and Ukraine</i> (Consolidarea capacităților de primă intervenție în domeniul CBRN, precum și a cooperării regionale în Europa de Sud-Est, în Caucazul de Sud, în Moldova și în Ucraina)	2 953 550	SEEE	Da	10.7.2013	1.1.2015	30.4.2018	CBRN
43	Programul de informare și de asistență al UE privind produsele cu dublă utilizare	2 249 250	SEEE, MIE, CCG, NAS, CA	Nu		1.9.2015	30.6.2017	CBRN
42	<i>Chemical safety and security in the Central and Eastern African region</i> (Siguranța și securitatea chimică în regiunea Africii Centrale și de Est)	2 978 000	ECA, AAF	Da	6.5.2014	5.1.2015	4.1.2018	C
41	<i>High risk chemical facilities and risk mitigation in the AAF region</i> (Instalații chimice cu grad ridicat de risc și atenuarea riscurilor în regiunea Fațadei atlantice africane)	3 000 000	AAF, NAS	Da	1.6.2014	1.1.2015	31.12.2017	C
40	<i>Strengthening Health Laboratories to minimize potential biological risks</i> (Consolidarea laboratoarelor de sănătate în vederea reducerii la minimum a riscurilor biologice potențiale)	4 495 712	SEEE, NAS, MIE, CA	Nu		18.12.2013	17.12.2017	B
39	<i>Strengthening Health Security at Ports, Airports and Ground crossings</i> (Consolidarea securității sanitare în porturi, aeroporturi și la punctele de trecere a frontierei terestre)	1 432 757	CA, CCG, MIE, NAS	Nu		24.7.2013	23.11.2015	B
38	<i>Export control outreach for dual-use items</i> (Programul de informare și de asistență pentru controlul exporturilor de produse cu dublă utilizare)	3 500 000	CA, MIE	Nu		30.12.2013	29.7.2019	CBRN
37	<i>Preventing Vector Borne Diseases around the Mediterranean and Black Sea regions by creating new networks MEDILABSECURE</i> (Prevenirea bolilor cu transmitere prin vectori în regiunea mediteraneeană și în regiunea Mării Negre prin crearea unor noi rețele – MEDILABSECURE)	3 626 410	SEEE, MIE, NAS	Nu		6.1.2014	5.7.2018	B

Nr.	Denumirea proiectului	Buget (în euro)	Regiune	Abordare ascendentă	Formularea ideii propunerii de proiect	Data de început	Data finalizării	Domeniile CBRN (chimic, biologic, radiologic, nuclear) acoperite
36	<i>Further development and consolidation of the Mediterranean Programme for Intervention Epidemiology Training („MediPIET”)</i> [Dezvoltarea și consolidarea în continuare a Programului mediteranean de instruire în epidemiologia de intervenție („MediPIET”)]	6 400 000	SEEE, MIE, NAS	Nu		1.1.2014	31.12.2017	B
35	<i>AAF- Waste management</i> (Fațada atlantică africană – gestionarea deșeurilor)	3 871 800	AAF	Da	20.3.2013	1.1.2014	31.12.2017	CB
34	<i>Strengthening Capacities in CBRN Response and in Chemical and Medical Emergency</i> (Consolidarea capacităților de reacție în domeniul CBRN, în situații de urgență medicală și de urgență chimică)	3 914 034	MIE	Da	1.9.2012	23.12.2013	22.6.2017	CBRN
33	<i>Strengthening the National CBRN Legal Framework & Provision of specialized and technical training to enhance CBRN preparedness and response capabilities</i> (Consolidarea cadrului juridic național în materie de CBRN și furnizarea de formare tehnică și specializată în vederea consolidării capacităților de pregătire și de reacție în domeniul CBRN)	2 699 069	AAF, ECA	Da	20.3.2013	15.9.2013	28.2.2017	CBRN
32	Constituirea Programului mediteranean de instruire în epidemiologia de intervenție („MediPIET”)	400 000	MIE, NAS, SEEE, AAF	Nu		1.1.2013	31.12.2014	B
31	<i>Network of universities and institutes for raising awareness on dual-use concerns of chemical materials</i> (Reunirea în cadrul unei rețele a diferitor institute și universități în vederea creșterii gradului de conștientizare cu privire la riscul dublei utilizări a materialelor chimice)	614 883	CA, MIE, AAF, NAS, SEEE, SEA	Da		21.12.2012	20.4.2015	C
30	<i>Network of Excellence for Nuclear Forensics in South East Asia Region</i> (Rețea de excelență în criminalistica nucleară în regiunea Asiei de Sud-Est)	600 000	SEEE, SEA	Da		21.12.2012	20.12.2016	RN
29	<i>Regional Human Resource Development for Nuclear Safety, Security and Safeguards Management through a University Master's Programme carried out in Thailand</i> (Dezvoltarea resurselor umane regionale în ceea ce privește gestionarea măsurilor de siguranță și de securitate, precum și a garanțiilor nucleare, în cadrul unui program universitar de master desfășurat în Thailanda)	624 451	SEA	Da		21.12.2012	20.3.2016	RN
28	<i>Supporting development of an integrated national security system for nuclear and radioactive materials</i> (Sprijinirea dezvoltării unui sistem integrat național de securitate în ceea ce privește materialele nucleare și radioactive)	1 000 000	SEA	Da		21.12.2012	20.12.2016	RN
27	<i>Bio-risk management</i> (Gestionarea riscurilor biologice)	480 000	SEA	Da		21.12.2012	30.6.2015	B
26	<i>Prerequisite to strengthening CBRN national legal frameworks</i> (Consolidarea prealabilă a cadrelor juridice naționale în domeniul CBRN)	299 936	MIE, NAS	Da		17.12.2012	16.12.2014	CBRN

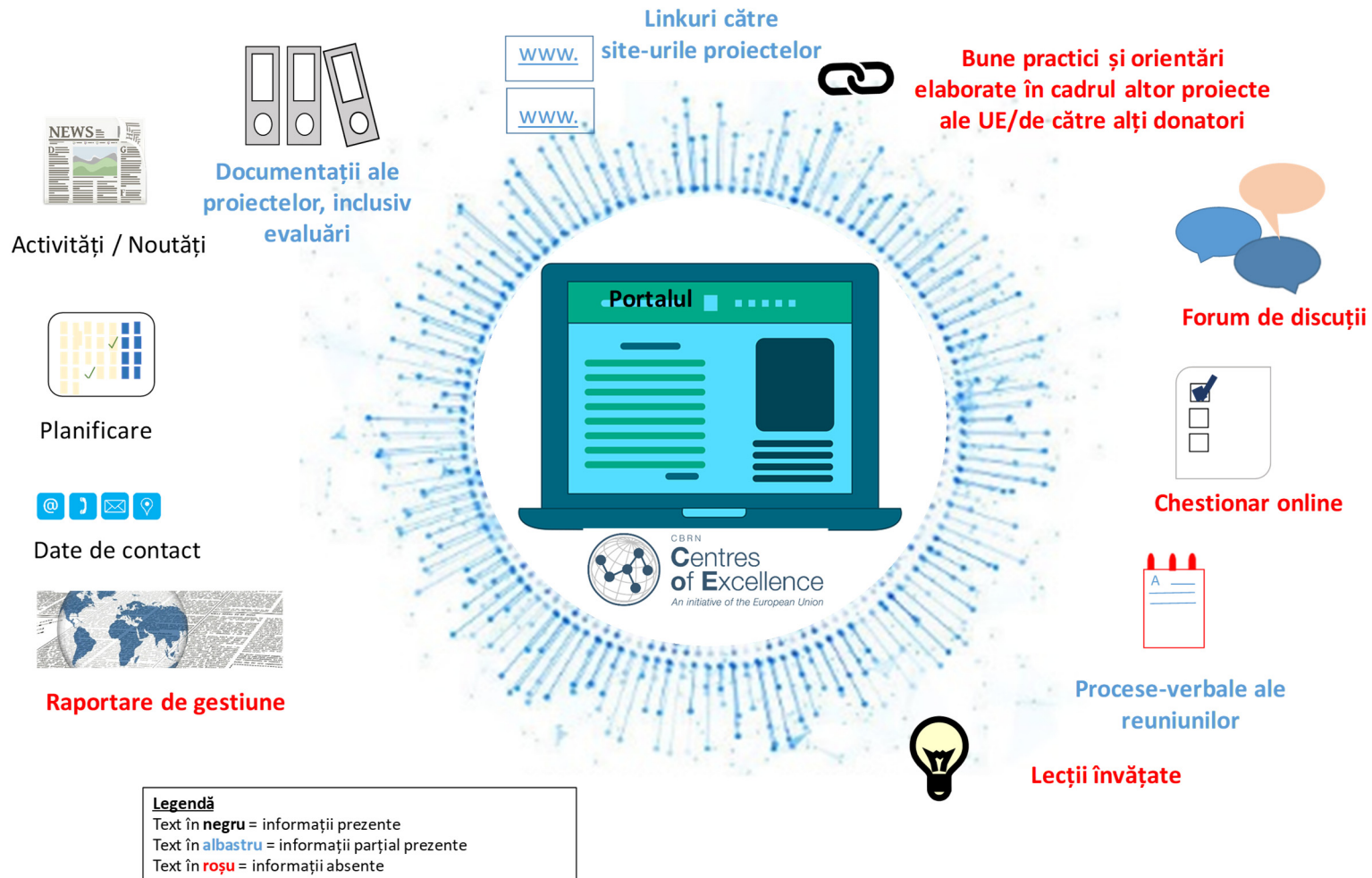
Nr.	Denumirea proiectului	Buget (în euro)	Regiune	Abordare ascendentă	Formularea ideii propunerii de proiect	Data de început	Data finalizării	Domeniile CBRN (chimic, biologic, radiologic, nuclear) acoperite
25	<i>Knowledge development and transfer of best practice on bio-safety/bio-security/bio-risk management</i> (Dezvoltarea cunoștințelor și schimbul de bune practici cu privire la gestionarea biosiguranței/biosecurității/riscurilor biologice)	434 010	MIE	Nu		12.12.2012	11.4.2015	B
24	<i>Development of a methodology for RN materials detection, management and protection of the public</i> (Dezvoltarea unei metodologii pentru detecția, gestionarea și protecția publică împotriva materialelor radiologice și nucleare)	599 830	AAF	Da		18.12.2012	17.12.2017	RN
23	<i>Building capacity to identify and respond to threats from chemical, biological, radiological and nuclear substances</i> (Consolidarea capacității de identificare și de reacție la amenințări cauzate de substanțe chimice, biologice, radiologice și nucleare)	492 405	AAF, SEEE, MIE, NAS, SEA	Nu		10.12.2012	9.12.2014	CBRN
22	<i>Provision of specialised technical training to enhance the first responders' capabilities in case of CBRN incidents</i> (Furnizarea de formare tehnică specializată în vederea consolidării capacităților de primă intervenție în eventualitatea unor incidente CBRN)	677 766	AAF, SEA	Da		17.12.2012	16.12.2014	CBRN
21	<i>Building regional border control capacity to identify and detect CRN materials</i> (Dezvoltarea, la nivel regional, a capacității de control la frontiere în ceea ce privește identificarea și detectarea materialelor chimice, radiologice și nucleare)	700 000	AAF, SEA	Da		21.12.2012	20.12.2016	CRN
20	necontractat							
19	<i>Development of procedures and guidelines to create and improve secure information management system and data exchange mechanisms for CBRN materials under regulatory control</i> (Dezvoltarea unor proceduri și orientări în vederea creării și a îmbunătățirii unui sistem sigur de management al informațiilor și a unor mecanisme sigure de schimb de informații în ceea ce privește materialele CBRN care fac obiectul unui control reglementar)	400 000	AAF, CA, ECA, MIE, NAS, SEEE, SEA	Nu		1.3.2013	30.6.2015	CBRN
18	<i>International Network of universities and institutes for raising awareness on dual-use concerns in bio-technology</i> (Reunirea în cadrul unei rețele internaționale a diferitor institute și universități în vederea creșterii gradului de conștientizare privind produsele cu dublă utilizare în domeniul biotehnologiilor)	399 719	AAF, CA, MIE, NAS, SEEE, SEA	Nu		1.3.2013	31.12.2014	B
17	<i>Establishing a National Response Plan in Ghana and Kenya for responding to unauthorised events involving chemical, biological, radiological and nuclear (CBRN) materials</i> [Elaborarea unui plan național de răspuns în Ghana și în Kenya în cazurile de utilizare neautorizată de materiale chimice, biologice, radiologice și nucleare (CBRN)]	240 000	ECA, AAF	Da		15.5.2013	15.5.2015	CBRN

Nr.	Denumirea proiectului	Buget (în euro)	Regiune	Abordare ascendentă	Formularea ideii propunerii de proiect	Data de început	Data finalizării	Domeniile CBRN (chimic, biologic, radiologic, nuclear) acoperite
16	<i>Supporting development of an integrated national nuclear security system</i> (Sprijinirea dezvoltării unui sistem național integrat de securitate nucleară)	400 000	NAS, AAF	Da		1.1.2013	30.9.2015	RN
15	<i>Strengthening laboratory bio-safety and bio-security through development of a laboratory iso-bank system</i> (Consolidarea biosiguranței și a biosecurității în laboratoare prin dezvoltarea pentru acestea a unui sistem de bază de date criptată conținând specimene)	480 000	SEA	Nu		1.8.2013	30.6.2015	CBRN
14	<i>Provision of specialised and technical training to enhance the First Response Capabilities (CBRN FRstCap)</i> [Furnizarea de formare tehnică și specializată în vederea consolidării capacităților de primă intervenție (CBRN FRstCap)]	400 000	SEEE	Nu		1.4.2013	31.3.2015	CBRN
13	<i>Capacity building and raising awareness for identifying and responding to threats from chemical, biological, radiological and nuclear materials in Sub Saharan African countries</i> (Consolidarea capacităților și creșterea gradului de conștientizare în ceea ce privește identificarea și reacția la amenințările cauzate de materiale chimice, biologice, radiologice și nucleare în țările din Africa Subsahariană)	319 924	ECA	Nu		1.1.2013	30.6.2015	CBRN
12	<i>Sharing experience between EU and South East Asian countries on the reinforcement of legislations and regulations in the field of bio-safety and bio-security, as well as relevant laboratories management systems through Regional Centre of Excellence - phase 2</i> (Schimb de experiență între țările din UE și cele din Asia de Sud-Est în ceea ce privește consolidarea legislațiilor și a reglementărilor din domeniul biosiguranței și al biosecurității, precum și a sistemelor relevante de gestionare a laboratoarelor, prin intermediul centrului de excelență regional – faza 2)	320 000	SEA	Nu		1.4.2013	31.3.2015	B
11	<i>Promoting good practice and interagency procedures for assessing the risks of chemical, biological, radiological and nuclear misuse</i> (Promovarea bunelor practici și a procedurilor interinstituționale în evaluarea riscurilor de utilizare abuzivă de materiale chimice, biologice, radiologice și nucleare)	1 915 452	AAF, MIE, NAS, SEEE, SEA	Nu		1.1.2013	31.12.2014	CBRN
10	<i>Development of e-learning courses for CBRN risk mitigation</i> (Dezvoltarea unor cursuri online pe tema atenuării riscurilor CBRN)	399 806	AAF, CA, ECA, MIE, NAS, SEEE, SEA	Da		1.1.2013	31.3.2015	CBRN
9	<i>National Response Plan in Lebanon for CBRN Events</i> (Planul național de răspuns în Liban în cazul unor incidente CBRN)	159 900	MIE	Nu		1.1.2013	31.12.2014	CBRN
8	Consolidarea prealabilă a cadrelor juridice naționale în domeniul CBRN	800 000	SEA	Da		1.1.2013	30.6.2015	CBRN
7	<i>Guidelines, procedures and standardisation on bio-safety/bio-security</i> (Orientări, proceduri și standarde în materie de biosiguranță/biosecuritate)	1 199 576	SEEE, SEA	Da		1.1.2013	31.3.2015	B

Nr.	Denumirea proiectului	Buget (în euro)	Regiune	Abordare ascendentă	Formularea ideii propunerii de proiect	Data de început	Data finalizării	Domeniile CBRN (chimic, biologic, radiologic, nuclear) acoperite
6	<i>Knowledge development and transfer of best practice on chemical and biological waste management</i> (Dezvoltarea cunoștințelor și schimbul de bune practici cu privire la gestionarea deșeurilor chimice și biologice)	480 000	SEA	Da		1.1.2013	31.12.2014	CB
5	<i>Knowledge development and transfer of best practice on CBRN import/export monitoring</i> (Dezvoltarea cunoștințelor și schimbul de bune practici cu privire la monitorizarea importurilor/exporturilor de materiale CBRN)	1 440 000	AAF, CA, MIE, NAS	Nu		1.1.2013	31.12.2014	CBRN
4	<i>Interagency CBRN Response Programme (ICP)</i> [Programul de răspuns la nivel interinstituțional în domeniul CBRN (ICP)]	959 675	SEEE, SEA	Da		1.1.2013	31.12.2014	CBRN
3	<i>Knowledge development and transfer of best practice on bio-safety/bio-security/bio-risk management</i> (Dezvoltarea cunoștințelor și schimbul de bune practici cu privire la gestionarea biosiguranței/biosecurității/riscurilor biologice)	1 920 000	AAF, NAS, SEEE, SEA	Da		1.1.2013	30.6.2015	B
2	<i>Building capacity to identify and respond to threats from chemical, biological, radiological and nuclear substances (CBRNcap)</i> [Consolidarea capacității de identificare și de reacție la amenințări cauzate de substanțe chimice, biologice, radiologice și nucleare (CBRNcap)]	160 000	SEEE	Nu		1.1.2013	31.3.2015	CBRN
1	<i>Identification and strengthening forensic capacities in the area of prevention of organised crime and illicit trafficking of chemical agents, including training and equipment for the line officers</i> (Identificarea și consolidarea capacităților de criminalistică în domeniul prevenirii criminalității organizate și a traficului ilicit de agenți chimici, inclusiv formarea și dotarea agenților vamali din prima linie)	640 000	SEEE	Nu		1.1.2013	31.3.2015	C

Sursa: portalul CBRN și CRIS.

Informațiile prezente sau absente de pe portal

RĂSPUNSURILE COMISIEI ȘI ALE SEAE LA RAPORTUL SPECIAL AL CURȚII DE CONTURI EUROPENE

„CENTRELE DE EXCELENȚĂ ALE UE ÎN DOMENIUL ATENUĂRII RISCURILOR LEGATE DE MATERIALE CHIMICE, BIOLOGICE, RADIOLOGICE SAU NUCLEARE: SUNT NECESARE MAI MULTE PROGRESE”

SINTEZĂ

III. Comisia și SEAE sunt de acord cu concluziile Curții. Cu toate acestea, ele nu sunt de acord cu observațiile Curții privind neaplicarea recomandării de concentrare a finanțării UE în domeniile cele mai relevante pentru securitatea UE.

Abordarea ascendentă, voluntară și axată pe toate pericolele posibile reprezintă principala caracteristică a Inițiativei privind centrele de excelență (CoE) CBRN, în timp ce promovarea și sprijinirea cooperării regionale în domeniul CBRN, cu scopul de a contribui la protecția UE împotriva amenințărilor externe, reprezintă obiectivul său general.

Cel de al treilea obiectiv al planului de acțiune revizuit al UE în domeniul CBRN [Comunicarea COM(2017) 610] intitulat „*Plan de acțiune privind îmbunătățirea nivelului de pregătire împotriva riscurilor de siguranță chimică, biologică, radiologică și nucleară*” recunoaște întregul potențial și realizările inițiativei, în special în ceea ce privește crearea unui efect de „reflectare” în contextul consolidării cooperării cu inițiativa și cu alți actori internaționali pentru a contribui la securitatea internă a UE.

În conformitate cu aceste trăsături fundamentale, inițiativa va fi considerată un efort pe termen lung de construire a unor capacități regionale eficace de atenuare a riscurilor CBRN. Primii ani de punere în aplicare au fost consacrați consolidării încrederii în cadrul țărilor partenere și între acestea, pentru a pune bazele unor discuții pe probleme legate de securitate și pentru a propune proiecte regionale care să vizeze domenii din ce în ce mai sensibile, legate de securitate. Cu toate acestea, având în vedere abordarea ascendentă și voluntară, un astfel de proces nu poate fi forțat, pentru ca inițiativa să nu își piardă credibilitatea. Inițiativa a atins un stadiu de maturitate și încredere la nivel înalt cu țările partenere în ultimii doi ani, ceea ce permite în prezent o cooperare aprofundată privind securitatea CBRN. Gradul tot mai mare de încredere, de participare și de sprijin acordat inițiativei de către țările partenere a permis Comisiei să înceapă să organizeze discuții regionale în cadrul unor mese rotunde și să ghideze propunerile de proiecte. Aceste evoluții nu au fost omogene, întrucât fiecare dintre cele 8 regiuni prezintă propriile sale particularități și este afectată de o serie de factori care influențează decizia Comisiei în ceea ce privește alocarea fondurilor. Prin urmare, deși Comisia este conștientă și convinsă că vecinătatea UE reprezintă punctul central al inițiativei și primul beneficiar al proiectelor sale, situațiile din unele regiuni învecinate și impactul acestora asupra fezabilității anumitor acțiuni trebuie, de asemenea, luate în considerare.

De exemplu, în Orientul Mijlociu (Middle East - MIE), interesul țărilor partenere de a continua cooperarea regională este afectat de criza din Siria, de situația din Irak și de fluxurile de refugiați și de persoane strămutate pe care le-au provocat. Astfel de evenimente au împins Iordania, chiar și Irakul și Libanul (membri ai CoE din MIE) să se concentreze mai degrabă asupra problemelor interne, decât asupra cooperării regionale.

Regiunea Africa de Nord și Sahel (North Africa and Sahel - NAS), unde cooperarea a început mai târziu decât în alte regiuni, este, de asemenea, afectată de crizele regionale asociate situației din Libia. În pofida acestor condiții dificile, Secretariatul regional al CoE a reușit nu numai să mențină cooperarea, ci și să lanseze un proiect în domeniul controlului la frontiere, un domeniu în care consolidarea capacităților regionale este esențială pentru sporirea securității UE împotriva amenințărilor legate de criminalitatea organizată, traficul de droguri și de persoane.

Subiectele sensibile au început, de asemenea, să fie abordate în regiunea Europa de Est și de Sud-Est (South East and Eastern Europe - SEEE), unde, de curând, a fost lansat un proiect intitulat „*Strengthening crime scene forensics capabilities in investigating CBRN incidents in the South East and Eastern Europe region*” (Consolidarea capacităților în domeniul criminalisticii la locul infracțiunii în cazul incidentelor CBRN, în regiunea centrelor de excelență pentru Europa de Est și de Sud-Est) prin schimb de informații și organizarea de exerciții subregionale.

În ceea ce privește regiunile CoE situate dincolo de vecinătatea UE, este important de subliniat că relevanța acestora pentru securitatea UE nu ar trebui subestimată în ceea ce privește CBRN. Acest lucru este valabil în special pentru domeniul biologic: bolile umane și animale cum ar fi Ebola și gripa aviară au provenit din afara vecinătății UE, însă au prezentat riscuri concrete pentru sănătatea publică a cetățenilor și pentru economia UE. Centrele CoE au contribuit la prevenirea acestor riscuri prin mai multe proiecte care au abordat gestionarea focarelor în regiunile Fațada atlantică africană (African Atlantic Façade - AAF) și Asia de Sud-Est (South East Asia - SEA). În această privință, merită remarcat faptul că distanța nu reprezintă o garanție a protecției. În cele din urmă, acesta este motivul pentru care Comisia (DG DEVCO) are în vedere construirea unei punți între vecinătatea UE și celelalte regiuni în domeniul biosiguranței și al biosecurității: acțiunile din afara vecinătății UE ar trebui să reflecte acțiunile din cadrul acesteia, iar Programul mediteraneean de instruire în epidemiologia de intervenție (MediPIET) ar putea servi ca model.

De exemplu, punerea în aplicare a activităților de atenuare a riscurilor CBRN în regiunea Africa Centrală și de Est (Eastern and Central Africa - ECA) este importantă, deoarece securitatea CBRN în această parte a lumii ar putea avea cu ușurință un impact asupra altor regiuni, inclusiv asupra UE. Proiectul 60 privind consolidarea securității nucleare în regiunea ECA contribuie la consolidarea regimurilor de politică nucleară, pentru a preveni traficul cu materiale radioactive și nucleare periculoase (RN), inclusiv sursele RN orfane. Există riscul ca astfel de materiale RN de mare risc să fie traficate prin porturi către alte părți ale lumii. Același lucru este valabil și în cazul laboratoarelor din regiunea ECA, de unde agenții patogeni și agenții biologici ar putea fi furați (având în vedere măsurile de securitate insuficiente pentru protejarea acestor laboratoare).

Pe lângă aceste eforturi, proiectul de document de acțiune din 2018 privind schimbările climatice prevede un rol primordial pentru centrele CoE, care sunt desemnate drept platformă pentru sensibilizarea țărilor partenere cu privire la securitatea schimbărilor climatice prin intermediul echipelor lor naționale și al punctelor focale naționale (PFN). Documentul oferă, de asemenea, resurse suplimentare pentru CoE pentru lansarea și finanțarea de noi proiecte care să abordeze riscurile la adresa UE și a vecinilor săi generate de migrația vectorilor de boli din cauza schimbărilor climatice. Această acțiune se va baza pe rețelele de biosecuritate instituite de P37 MEDILABSECURE și Proiectele 32 și 36 care sprijină programul MediPIET.

Având în vedere aceste considerații, Comisia consideră că evaluarea posibilității ca prezenta recomandare să fie considerată îndeplinită sau nu se va baza pe o definiție mai complexă și mai eteroclită a „zonelor cu cea mai mare relevanță pentru securitatea UE”, ținând seama de natura și de domeniul de aplicare al riscurilor și al amenințărilor CBRN, precum și de caracteristicile fundamentale ale Inițiativei privind centrele de excelență CBRN.

IV. Comisia și SEAE sunt de acord că o abordare cuprinzătoare și sistematică a evaluării riscurilor care acoperă riscurile intenționate, naturale și accidentale (care a fost deja demarată) va aduce beneficii inițiativei și va reflecta mai bine valoarea acesteia, atât pentru țările și regiunile partenere, cât și pentru UE.

În cadrul domeniului de aplicare al inițiativei, instrumentele și expertiza furnizate de Comisie țărilor partenere permit identificarea pericolelor [pe baza celor 300 de întrebări din chestionarul de evaluare a nevoilor („needs assessment questionnaire” - NAQ)] și a riscurilor pe baza enumerării

capabilităților care sunt absente sau parțial satisfăcătoare (identificate ca deficiențe în rezultatele chestionarului NAQ). Aceste constatări stau la baza elaborării unui plan național de acțiune (PNA) CBRN pentru atenuarea riscurilor identificate. În timpul discuțiilor, echipa națională trebuie să stabilească prioritatea acestor acțiuni în funcție de informațiile prelabile privind probabilitatea ca riscul specific să fie predominant în țară. Această abordare a atras interesul țărilor partenere și al echipelor Comisiei într-o metodologie mai cuprinzătoare și mai obiectivă de evaluare a riscurilor (cu sprijinul asistenței tehnice la fața locului), care a fost discutată și se află în proces de integrare în procesul NAQ-PNA. Acest instrument actualizat de evaluare a riscurilor se va alinia la riscurile identificate în cursul exercițiului NAQ și va fi inclus în discuțiile pe marginea documentului PNA privind CBRN pentru a sprijini stabilirea priorității acțiunilor PNA.

Pentru a consolida abordarea bazată pe riscuri, serviciile Comisiei și SEAE au început să utilizeze surse suplimentare de informații și evaluări ale riscurilor generate fie din surse deschise, din surse comerciale sau din surse clasificate.

Cu toate acestea, trebuie subliniat faptul că sursele de informații privind securitatea acoperă în principal riscurile intenționate și, prin urmare, nu acoperă întreaga gamă de riscuri CBRN (naturale, accidentale) vizate de Inițiativa privind CoE. Riscurile neintenționate (accidentale, naturale) sunt, prin urmare, evaluate prin metodologii complementare, care sunt integrate treptat în metodologia CoE.

V. Componenta de evaluare a riscurilor va fi consolidată și integrată în metodologia privind evaluarea nevoilor și planul național de acțiune. Acest lucru ar trebui să contribuie la sensibilizarea țărilor partenere cu privire la importanța efectuării unei evaluări a riscurilor, la introducerea unor posibile abordări și orientări, precum și la un mai mare sprijin pentru stabilirea priorității acțiunilor.

În plus, creșterea relevanței și a numărului de exerciții de simulare teoretică și de simulare pe teren va îmbunătăți evaluarea riscurilor, deoarece acestea vor contribui la identificarea lipsei de capacități în țările partenere și a riscurilor pe care le prezintă.

VI. Pe lângă acestea, inițiativa a instituit o rețea regională și mondială consolidată de puncte focale care abordează chestiuni CBRN, bazată pe încredere reciprocă și pe schimbul de informații chiar și în afara reuniunilor oficiale ale CoE.

O dovadă foarte recentă (martie 2018) a succesului (impactul indirect al rețelei CoE) a avut loc în regiunea Fațada atlantică africană (AAF), când punctul focal național din Burkina Faso, informat de autoritățile sale despre furtul de material radiologic din țară, a informat imediat punctul focal național din Mali pentru a analiza eventualele măsuri de abordare a problemei și a activa cooperarea transfrontalieră prin intermediul CoE.

VII. Secretariatele regionale și punctele focale naționale înțeleg că pot deveni treptat un ghișeu unic sau punct unic de intrare în regiune pentru abordarea problemelor CBRN regionale și naționale. Ele joacă un rol esențial în această coordonare, sprijinind organizarea de evenimente regionale (de exemplu, atelierul privind urmările epidemiei de Ebola în Africa de Vest, care a avut loc la Rabat în octombrie 2017), elaborarea de planuri de acțiune regionale sau pregătirea pentru desfășurarea exercițiilor de simulare teoretică regionale sau transfrontaliere.

Ca exemplu al unei astfel de cooperări regionale, Secretariatul CoE din Asia Centrală a fost propus în martie 2018 de către președintele BACAC (Asociația pentru biosecuritate pentru Asia Centrală și Caucaz) pentru a participa la organizarea conferinței sale anuale regionale la sfârșitul anului 2018, împreună cu ISTC și cu proiectul 53 al CoE în curs.

VIII. Procesul spre o implicare mai mare a delegațiilor UE în inițiativă a fost inițiat, în comun, de serviciile Comisiei și de SEAE. Unele progrese s-au înregistrat deja, iar în prezent există contacte regulate și mai strânse cu secretariatele regionale, cu entitățile de punere în aplicare a proiectelor și

cu echipa de guvernare. Unele delegații au oferit un sprijin esențial în ceea ce privește cooptarea țărilor partenere cheie (Etiopia, Mongolia, Pakistan, Sierra Leone) sau pentru a-și consolida participarea, sporind gradul de sensibilizare politică cu privire la inițiativă.

Implicarea deplină a tuturor delegațiilor din cele 59 de țări partenere CoE este un obiectiv destul de ambițios, având în vedere reducerea bugetului, creșterea volumului de muncă și timpul necesar pentru finalizarea acestui proces. Cu toate acestea, Comisia și SEAE afirmă cu încredere că îndeplinirea acestui obiectiv este pe calea cea bună.

În ianuarie 2018, pentru a obține un angajament mai sistemic din partea delegațiilor UE în țările partenere și potențial partenere și pentru a spori vizibilitatea politică a inițiativei în țara (țările) în care sunt acreditate, șefii de delegații respectivi au fost invitați prin intermediul unei note oficiale să ia măsuri specifice.

În plus, de la sfârșitul anului 2017, inițiativa a fost introdusă pe agenda dialogurilor politice/„clusterelor de securitate”.

Activitatea ofițerilor pentru cooperare regională din Dakar, Islamabad, Manila și Nairobi a dus la un grad de informare mult mai mare a delegațiilor din regiunile respective cu privire la activitățile CoE în domeniul CBRN.

IX. În programul indicativ multianual privind IcSP pentru perioada 2018-2020, SEAE a introdus sub-obiective și indicatori de performanță adaptați, în urma unei discuții cu Comisia.

Un consultant extern a inițiat un exercițiu de îmbunătățire a indicatorilor și a cadrelor logice, pentru a îmbunătăți documentele de programare, termenii de referință și raportarea.

X. Portalul centrelor de excelență CBRN ale UE este un instrument important de colaborare pentru o inițiativă care este complet descentralizată și activă în 8 regiuni ale lumii. Atingerea limitei capacității sale este un fapt cunoscut. Portalul este, prin natura sa, unul colaborativ, și a evoluat pe măsură ce inițiativa a cuprins cele 60 de țări actuale, în consecința necesitând ajustări. Structura actualului portal este în curs de actualizare.

Având în vedere evoluția rapidă a tehnologiilor IT, s-a luat decizia de a se lucra în paralel la dezvoltarea administrativă a unui nou portal, bazat pe un protocol de software standard diferit, care va îmbunătăți capacitatea de transfer, întreținerea, actualizarea și durabilitatea acestuia. Centrul Comun de Cercetare (Joint Research Centre - JRC) efectuează în prezent un studiu de fezabilitate pentru această dezvoltare.

XI. Comisia și SEAE acceptă toate recomandările Curții.

INTRODUCERE

2. CBRN reprezintă o amenințare tot mai mare și există indicii privind o tendință ascendentă, în special în ceea ce privește substanțele chimice.

4. Într-adevăr, DG DEVCO asigură legătura între acțiunile menționate și evită suprapunerea acestora, toate având drept scop atenuarea riscurilor CBRN. În special, componenta privind controlul exporturilor de produse cu dublă utilizare a inițiativei UE „Partner to Partner” este gestionată de DEVCO în contextul CoE în domeniul CBRN (proiectele 38, 43, 47, 64); în timp ce Centrul Internațional pentru Știință și Tehnologie (ISTC) și Centrul pentru Știință și Tehnologie din Ucraina (STCU) au fost susținute și s-au implicat ca entități de punere în aplicare a mai multor proiecte (53, 52, 50), activități și exerciții (Sunkar, Lionshield).

9. Rolul delegațiilor UE în contextul Inițiativei privind CoE este, parțial, de a asigura o legătură cu autoritățile naționale și cu ambasaderele statelor membre ale UE în țările respective, pentru a se asigura că activitatea punctelor focale naționale este bine cunoscută și sprijinită de toate părțile.

Sprrijinul politic este esențial pentru ca activitatea de coordonare în domeniul CBRN a punctelor focale naționale să fie eficace.

OBSERVATII

16. A se vedea, de asemenea, punctul III.

DG HOME se concentrează în principal asupra riscurilor intenționate și, în mod logic, asupra amenințărilor imediate cu care se confruntă UE la frontierele sale. Inițiativa privind CoE este un program pe termen lung destinat prevenirii tuturor riscurilor și pericolelor (nu numai intenționate, ci și accidentale și naturale). Activitățile CoE includ proiecte regionale, dar și asistența tehnică la fața locului („on-site technical assistance” - OSA), chestionarul NAQ, PNA și sprijin pentru guvernanta globală în domeniul CBRN. Toate activitățile servesc aceluiași scop și se completează reciproc. Prin urmare, ponderea proiectului în ceea ce privește finanțarea nu ar trebui să fie luată în considerare izolat de restul activităților.

Vecinătatea sud-mediteraneeană (NAS și MIE) este, într-adevăr, o prioritate, dar și o zonă foarte complexă în care proiectele regionale au fost dificil de lansat înainte de atingerea unui nivel suficient de încredere și de maturitate, după cum se explică mai jos.

MIE este o regiune care se confruntă cu probleme de securitate foarte complexe de ani de zile. Astfel de condiții au făcut extrem de dificil obiectivul de a promova cooperarea regională în rândul țărilor partenere CoE. Mai degrabă, Libanul, Irakul și Iordania se concentrează mult mai mult asupra problemelor și nevoilor lor naționale. Cu toate acestea, discuțiile și schimburile au continuat: Comisia consideră că acest lucru în sine ar trebui considerat un succes al inițiativei.

În plus, DG DEVCO a început deja să se adreseze cu prioritate partenerilor CoE din MIE în cadrul noului său program de formare și consiliere sprijinit de CoE (P68), în vederea consolidării capacităților acestora în domeniul CBRN. În același timp, DG DEVCO solicită insistent delegațiilor UE să încurajeze utilizarea altor instrumente de finanțare (în special Instrumentul de cooperare pentru dezvoltare - ICD, Instrumentul european de vecinătate - IEV) pentru a satisface nevoile naționale în mod bilateral. Ideea care stă la baza acestor două acțiuni este de a utiliza alte mijloace pentru a atinge aceleași obiective privind consolidarea capacităților CoE, deoarece abordarea nevoilor partenerilor le pregătește, de asemenea, pentru relansarea cooperării regionale la momentul potrivit. Pe baza acestui plan, importanța menținerii discuțiilor în cadrul CoE, în pofida încetirii relative a proiectelor și a activităților, este în mod clar primordială.

În ceea ce privește regiunea SEEE, care cuprinde 10 țări, inclusiv din Balcanii de Vest și Caucaz, au fost abordate în mod eficace provocările de interes pentru UE, deoarece țările au început să se concentreze asupra chestiunilor „fundamentale de securitate”, printre care se numără criminalistica RN și prima intervenție în cazul incidentelor CBRN, de asemenea, prin organizarea de exerciții comune de testare a impactului proiectelor.

În regiunea NAS, cooperarea a început mai târziu decât în celelalte regiuni, însă a atins rapid problemele esențiale atât pentru regiune, cât și pentru interesul de securitate al UE. Proiectul 55, intitulat „*Strengthening cross-border capacity for control and detection of CBRN substances*” (Consolidarea capacității transfrontaliere pentru controlul și detecția substanțelor CBRN) are impact asupra luptei împotriva terorismului și criminalității organizate. Dificultățile cu care s-a confruntat proiectul se datorează faptului că acesta abordează subiecte extrem de sensibile și structuri „fundamentale de securitate” ale țărilor partenere, inclusiv structuri militare.

17. Comisia și SEAE cunosc faptul că resursele disponibile sunt limitate. Acesta este, într-adevăr, motivul care stă la baza deciziei de a nu extinde centrele CoE CBRN din punct de vedere geografic astfel încât să includă partea de sud a Africii (Africa de Sud, Namibia etc.) sau America de Sud sau Centrală, în pofida scopului global al inițiativei și a obiectivelor acesteia. Este vizat doar un număr

foarte mic de țări partenere potențiale, în special în vecinătatea (mai largă a) UE, care reprezintă principalele „lacune” ale acoperirii inițiativei în cadrul secretariatelor regionale existente, deoarece acestea presupun riscuri/active CBRN importante (de exemplu, Kazahstan) sau sunt considerate a fi un activ *per se* având în vedere presupusa lor capacitate de a stimula cooperarea/dezvoltarea regională stagnantă a inițiativei (Kuweit).

Contribuția în natură din partea țărilor partenere contribuie la creșterea nivelului resurselor disponibile pentru atenuarea riscurilor CBRN, precum și la finanțarea suplimentară prin asistență bilaterală din partea țărilor UE sau din afara UE (de exemplu, Polonia și Statele Unite în SEEE; Franța și Germania în AAF).

Cu toate acestea, deși, într-adevăr, expansiunea geografică implică o asistență financiară redusă în medie pe țară, este, de asemenea, adevărat că inițiativa are ca scop și ca obiectiv să sprijine cooperarea regională, deoarece, prin natura lor, riscurile CBRN nu cunosc frontiere naționale. Etiopia, Kuweit, Pakistan sau Azerbaidjan sunt toate țări partenere noi ale CoE care consolidează impactul cooperării regionale al CoE. În cursul recentei mese rotunde pe tema Asiei Centrale de la Dușanbe (martie 2018), Pakistanul, de exemplu, s-a oferit să pună în comun capacitățile sale biologice și RN de nivel înalt cu țările partenere din CA.

Dacă proiectele s-ar limita la un număr mai mic de țări, ele nu ar avea un impact asupra securității CBRN la fel de eficace ca atunci când ar viza o regiune întregă. Prin urmare, creșterea numărului de țări partenere va fi văzută mai degrabă ca o modalitate de a finaliza inițiativa și, în cele din urmă, de a îmbunătăți rezultatele obiectivelor sale de atenuare a riscurilor CBRN și, prin reflecție, securitatea UE.

În plus, Comisia a apelat la buna reputație a centrelor CoE CBRN din țările partenere și din rețeaua sa pentru a viza țările în care UE a manifestat un interes strategic în ceea ce privește colaborarea cu: Afganistan, apoi Pakistan și Etiopia (care, în prezent, sunt membre), dar și cu Nigeria și Egipt, cu care Comisia s-a angajat în discuții bilaterale, deși acestea nu au aderat încă la inițiativă.

În cele din urmă, se reamintește caracterul intrinsec al inițiativei privind CoE: având în vedere abordarea sa ascendentă și voluntară, ar fi fost nefiresc pentru serviciile Comisiei/SEAE să respingă țările care se angajează să participe la eforturile regionale de atenuare a riscurilor CBRN și de combatere a amenințărilor CBRN.

18. Explicația acestei schimbări a finanțării proiectelor poate fi structurată pe două linii.

În primul rând, în ceea ce privește sectorul CBRN, noțiunea de „risc la adresa UE” nu ar trebui să se limiteze la vecinătatea UE. Așa cum s-a explicat în răspunsul la punctul III, cele mai recente riscuri pentru UE în domeniul biologic au fost bolile umane și animale (Ebola și gripa aviară) care provin din afara vecinătății. În aceste cazuri, proiectele dedicate regiunilor AAF și SEA într-adevăr au acordat prioritate unui interes imediat al UE, deși în afara vecinătății lor. Acest exemplu arată că distanța nu reprezintă o garanție a securității, în special în domeniul biologic. Prin urmare, Comisia este convinsă că accentul pe vecinătate este foarte important, dar nu trebuie conceput prea strict, având în vedere natura riscurilor CBRN. În acest sens, DG DEVCO analizează posibilitatea de a utiliza programul MediPIET bazat pe vecinătate (proiectul 36) ca model pentru a lansa proiecte similare în alte regiuni, cu scopul de a preveni și de a atenua riscurile în domeniul biologic.

Punerea în aplicare a activităților de atenuare a riscurilor CBRN în regiunea Africa Centrală și de Est (ECA) este importantă, deoarece securitatea CBRN în această parte a lumii ar putea avea cu ușurință un impact asupra altor regiuni, inclusiv asupra UE. Proiectul 60 privind consolidarea securității nucleare în regiunea ECA contribuie la consolidarea regimurilor de politică nucleară, pentru a preveni traficul cu materiale radioactive și nucleare periculoase (RN), inclusiv sursele RN orfane. Există riscul ca astfel de materiale RN de mare risc să fie traficate prin porturi către alte

părți ale lumii. Același lucru este valabil și în cazul laboratoarelor din regiunea ECA, de unde agenții patogeni și agenții biologici ar putea fi furati (având în vedere măsurile de securitate insuficiente pentru protejarea acestor laboratoare).

În al doilea rând, condițiile specifice din unele regiuni învecinate ale UE, după cum s-a explicat în răspunsul la punctul III, au afectat negativ capacitatea de a se formula, în cadrul meselor rotunde, proiecte regionale, precum și deciziile Comisiei privind oportunitatea de a le finanța. De exemplu, plasarea unui accent național din partea țărilor partenere în regiunea MIE nu a favorizat propunerile de proiecte cu un domeniu de aplicare regional, care este scopul suprem al inițiativei. În regiunea Africa de Nord și Sahel, cooperarea a început mai târziu decât în alte regiuni, însă în această zonă atât de delicată a fost lansat un proiect privind un subiect foarte sensibil și important, și anume controlul la frontiere. Situațiile dificile în ambele zone au reprezentat pentru Comisie atât o ocazie de a lansa proiecte pe teme fundamentale de securitate, cât și, într-adevăr, o provocare în ceea ce privește numărul de proiecte.

Situația este diferită pentru SEEE. Regiunea este una dintre cele mai avansate în rândul celor opt regiuni CoE în ceea ce privește angajamentul și disponibilitatea partenerilor de a coopera și de a se exersa împreună pe teme sensibile (cum ar fi, recent, în domeniul criminalisticii RN). Această regiune a fost selectată în vederea testării unei noi inițiative a Comisiei privind un concurs în domeniul cercetării CBRN, care va fi lansată în iunie 2018 în cadrul întâlnirii anuale cu toate punctele focale naționale. SEEE a fost prima regiune care a beneficiat de o legătură strânsă cu Centrul CBRN al NATO din Vyskov în 2017 și prima care a integrat proiectele DG HOME Orizont 2020 cum ar fi EDEN și notificarea electronică care au consolidat dimensiunea externă CBRN ca prioritate stabilită în noul plan de acțiune CBRN. DG DEVCO a obținut deja angajamentul direcțiilor sale geografice și al DG NEAR pentru utilizarea fondurilor din partea ICD și IEV pentru a finanța proiecte care abordează aspecte bilaterale.

19. Selecția proiectelor pe baza criteriilor „primul venit, primul servit” nu ar trebui să fie văzută neapărat *stricto sensu*. Aceasta este mai degrabă un semn al priorității de finanțare acordate celor mai mature proiecte înaintea altora care merită o consultare sau o cooperare regională suplimentară (cum ar fi în regiunea NAS, unde a fost nevoie de timp pentru realizarea primului proiect regional matur, proiectul 55). Una dintre cele mai recunoscute realizări ale CoE este faptul că a reușit să instituie o adevărată comunitate mondială în domeniul CBRN. În acest sens, dinamica imitativă pozitivă este încurajată de alegerea de a-i susține prin finanțare pe cei mai activi membri și cele mai active regiuni.

Stimularea competiției pozitive în rândul celor 59 de țări partenere a fost, în cele din urmă, obiectivul premiilor „povești de succes” lansate la cea mai recentă reuniune anuală a punctelor focale naționale.

În ceea ce privește extinderea țărilor partenere, a se vedea răspunsul la punctul 17.

20. Per ansamblu, caracterul ascendent al inițiativei permite Comisiei să coordoneze și să ghideze discuțiile, dar nu să forțeze țările partenere să discute chestiuni și să lanseze proiecte în domenii (chiar și din spectrul CBRN) care nu sunt considerate a fi nevoi regionale comune. Acest lucru ar afecta credibilitatea inițiativei și ar pune în pericol progresele înregistrate de inițiativă, chiar și în domenii sensibile.

De fapt, mai multe dintre proiectele de pe listă clasificate drept „CBRN” se ocupă într-adevăr de componentele C și B și (uneori) și de RN. De exemplu, proiectul 54 intitulat „*Capacity building for medical preparedness and response to CBRN incidents*” (Consolidarea capacităților de pregătire și de răspuns medical în eventualitatea unor incidente CBRN) acoperă întregul spectru CBRN, dar a fost elaborat ținând cont de cererile din regiune în urma atacurilor chimice cu gaz sarin din Siria; în acest caz, formarea personalului în domeniul chimiei a însemnat, de asemenea, o contribuție la

consolidarea capacităților biologice. Același raționament poate fi aplicat și în cazul proiectelor 34, 46 și 54. Mai mult, proiectele care vizează consolidarea cadrelor juridice naționale CBRN trebuie să fie, de asemenea, considerate ca acoperind aspecte din acest domeniu (și anume, proiectul 33).

Cu toate acestea, Comisia este de acord că, având în vedere evoluția inițiativei către mai multe teme orientate spre securitate, cooperarea cu INTCEN va fi consolidată. Având în vedere introducerea obiectivului 3 intitulat „Stabilirea unor legături și asumarea unor angajamente interne-externe mai puternice în domeniul securității CBRN cu principalii parteneri europeni regionali și internaționali” din noul „Plan de acțiune privind îmbunătățirea nivelului de pregătire împotriva riscurilor de siguranță chimică, biologică, radiologică și nucleară” din 18 octombrie 2017 [a se vedea COM (2017) 610 final], se are în vedere o cooperare interinstituțională mai sistematică.

21. Comisia este de acord cu opinia Curtea în ceea ce privește necesitatea de a nu submina inițiativa prin extinderea acesteia cu mult dincolo de acoperirea sa tematică, în special având în vedere că activitatea structurală care se concentrează asupra noilor subiecte implică extinderea capacităților din cadrul echipelor naționale.

Cu toate acestea, Comisia și SEAE consideră că potențialul structurilor CoE de a sprijini alte acțiuni de interes pentru UE finanțate din diferite linii bugetare ar trebui să fie utilizat în interesul superior al UE în vederea atingerii obiectivelor privind securitatea CBRN.

În acest sens, extinderea inițiativei la alte domenii tematice (și anume, la explozivi) este direct legată de sarcinile politice care rezultă din punerea în aplicare a efectului de „reflectare” al strategiei globale a UE; a se vedea comunicarea intitulată „Plan de acțiune privind îmbunătățirea nivelului de pregătire împotriva riscurilor de siguranță chimică, biologică, radiologică și nucleară”, COM (2017) 610 final.

În cele din urmă, abordarea ascendentă a inițiativei ar putea fi văzută ca o asigurare împotriva riscului de depășire a domeniului CBRN: mai multe țări partenere și secretariate regionale și-au exprimat, de fapt, îngrijorarea cu privire la această posibilitate.

În lumina acestor considerații și evoluții, Comisia este, de asemenea, de părere că interpretarea domeniului CBRN nu trebuie să fie prea extinsă, ci să se limiteze la acele riscuri aflate la intersecția dintre CBRN și criminalitatea organizată (cum ar fi medicamentele falsificate și traficul acestora) și, în orice caz, trebuie evaluată de la caz la caz.

22. Comisia va include componenta de evaluare a riscurilor în metodologia aferentă evaluării nevoilor și planurilor naționale de acțiune. Acest lucru ar trebui să contribuie la sensibilizarea țărilor partenere cu privire la importanța efectuării unei evaluări a riscurilor, la introducerea unor posibile abordări și orientări, precum și la un mai mare sprijin pentru stabilirea priorității acțiunilor.

23. Responsabilitatea privind componența echipei naționale revine integral țării partenere și punctului focal național, la fel ca și în cazul implicării în procesul NAQ/PNA a altor experți naționali care nu fac parte din echipa națională. Cu toate acestea, Comisia propune deseori participanți suplimentari care pot fi luați în considerare de către PFN.

Comisia a recrutat echipe OSA și în funcție de nevoile specifice din fiecare regiune, precum și cu scopul de a acoperi deficiențele de capacitate identificate.

În prezent, toate regiunile sunt acoperite de asistența tehnică la fața locului.

25. Se presupune că sporirea vizibilității politice a inițiativei va stimula voința politică a țărilor partenere de a pune în aplicare procese NAQ/PNA.

Având în vedere punerea în aplicare a unei politici globale de reducere a personalului, care afectează personalul dedicat inițiativei privind CoE, anul 2017 a fost unul extrem de dificil în ceea ce privește asistarea tuturor țărilor partenere în legătură cu cererea lor de realizare a NAQ și PNA.

JRC pregătește un calendar provizoriu pentru 2018 și 2019 care abordează diferitele cereri primite de la țările partenere. Deși asigură respectarea deplină a metodologiei NAQ-PNA atunci când țările partenere sunt asistate de Comisia Europeană, precum și conducerea procesului, JRC va conta pe sprijinul oferit de experții OSA și/sau de experții externi. Resursele (disponibilitatea experților și bugetul pentru deplasări și întâlniri) pentru realizarea NAQ și PNA au fost majorate pentru anii 2018 și 2019.

26. Faptul că țările partenere își așteaptă în prezent rândul pentru a primi asistență privind NAQ și PNA ar trebui să fie văzut ca un semn pozitiv al progresului inițiativei. Datele privind nevoile CBRN naționale sunt adesea sensibile și, din acest motiv, a durat ceva timp până când partenerii au fost dispuși și încrezători să împărtășească aceste informații cu un actor extern ca UE. Totuși, această fază de ezitare pare să se fi sfârșit acum și a fost înlocuită de o dinamică pozitivă și competitivă de demonstrare a angajamentului față de inițiativă și/sau de a prezenta PNA ca o realizare.

În acest sens, inițiativa privind CoE este oarecum o victimă a propriului său succes, deoarece Comisia trebuie în prezent să își sporească capacitatea de a furniza asistență tehnică din punct de vedere cantitativ, în pofida unei lipse clare de resurse pentru a face acest lucru.

37. Recunoașterea instituțională și susținerea politică a PFN-urilor depind, de obicei, de importanța acordată de autoritățile politice de nivel înalt inițiativei privind CoE. Creșterea vizibilității politice a inițiativei este vizată de o implicare mai sistemică a delegațiilor UE în promovarea inițiativei, inclusiv prin susținerea diplomatică a rolului PFN-urilor. Rolul ofițerului pentru cooperare regională, acolo unde există, este, de asemenea, esențial.

Vizibilitatea secretariatelor regionale este, de asemenea, importantă. Din acest motiv, DG DEVCO a decis majorarea bugetului dedicat activităților secretariatelor regionale începând cu 2018.

38. Instrucțiunea trimisă de SEAE la 26 ianuarie 2018 șefilor de delegații UE din țările partenere CoE urmărește în mod explicit acest obiectiv, solicitând, printre altele, elaborarea de activități care să vizeze „creșterea gradului de sensibilizare cu privire la inițiativă, obiectivele și rezultatele sale în rândul statelor membre ale UE, al organizațiilor internaționale relevante și al altor donatori importanți”, un „exercițiu care ar putea, de asemenea, să ducă la transformarea progresivă a PFN/echipei naționale în punct unic de intrare pentru toate proiectele și activitățile în domeniul CBRN în țările respective”.

Pentru a spori importanța punctelor focale naționale, este esențial ca DG DEVCO și SEAE să colaboreze pentru a intensifica coordonarea și cooperarea în rândul PFN-urilor propriu-zise, al secretariatelor regionale și al delegațiilor UE. Punctul de plecare ar putea fi o coordonare logistică simplă: delegațiile UE sunt încurajate să organizeze fie mese rotunde, fie întâlniri informale ad-hoc cu șeful secretariatului regional și cu unele PFN-uri din regiune în cadrul delegațiilor, implicând și ambasaderele statelor membre ale UE, precum și autoritățile locale. Costurile ar fi limitate, în special având în vedere creșterea bugetelor de vizibilitate/logistică alocate secretariatelor regionale, însă impactul ar fi semnificativ în ceea ce privește vizibilitatea și autoritatea pentru PFN-uri.

39. În vederea sublinierii importanței rolului ofițerilor pentru cooperare regională în cadrul inițiativei, la 21 februarie 2018 s-a trimis o notă comună a SEAE/DG DEVCO delegațiilor UE în cazul cărora s-a considerat că acest sprijin este necesar.

40. Procesul spre o implicare mai mare a delegațiilor UE în inițiativă a fost inițiat de DG DEVCO și de SEAE în comun. S-au înregistrat unele progrese. În prezent, există contacte regulate și mai strânse cu secretariatele regionale, cu entitățile de punere în aplicare a proiectelor și cu echipa de guvernare. Unele delegații au oferit un sprijin esențial în ceea ce privește cooptarea țărilor partenere

cheie sau pentru a-și consolida participarea, sporind gradul de sensibilizare politică cu privire la inițiativă.

Implicarea deplină a tuturor delegațiilor din cele 59 de țări partenere CoE este un obiectiv destul de ambițios de îndeplinit pe parcursul a 3-4 ani, având în vedere reducerea bugetului, creșterea volumului de muncă și timpul necesar pentru finalizarea acestui proiect. Cu toate acestea, Comisia și SEAE afirmă cu încredere că îndeplinirea acestui obiectiv este pe calea cea bună.

Recent, secretarul general al SEAE a accelerat suplimentar acest proces prin trimiterea unor note oficiale în atenția șefilor de delegații din țările partenere CoE (ianuarie 2018), precum și secretarului general adjunct al SEAE pentru afaceri politice și directorilor regionali (noiembrie 2017) pentru a spori implicarea delegațiilor UE și, respectiv, vizibilitatea politică a inițiativei.

Activitatea ofițerilor pentru cooperare regională din Dakar, Islamabad, Manila și Nairobi a dus la un grad de informare mult mai mare a delegațiilor din regiunile respective cu privire la activitățile CoE în domeniul CBRN. În Asia de Sud-Est, a devenit o practică obișnuită ca delegațiile să țină discursuri de deschidere la evenimentele proiectului. De asemenea, ofițerii au permis accesul la reprezentanțele diplomatice ale statelor membre ale UE.

Inițiativa a câștigat vizibilitate politică cu ocazia unei mese rotunde a CoE CBRN cu punctele focale naționale, secretariatul regional, UNICRI și JRC al CE în cadrul unui atelier organizat de ARF coprezidat de UE privind „Creșterea gradului de conștientizare și de promovare cu privire la cooperarea ARF în ceea ce privește atenuarea riscurilor chimice, biologice, radiologice și nucleare (CBRN)”, care a avut loc în Filipine în septembrie 2015.

Inițiativa a făcut parte din acțiunile menționate în Planul de acțiune BANDAR SERI BEGAWAN pentru consolidarea Parteneriatului consolidat ASEAN-UE (2013 - 2017) și face parte din Planul care i-a urmat, planul de acțiune ASEAN-UE (2018 - 2022). De asemenea, a făcut parte din Planul de lucru ASEAN-UE pentru combaterea terorismului și a criminalității transnaționale (2014 - 2017). Acțiunile CoE în domeniul CBRN au fost raportate în mod constant în raport cu aceste planuri.

41. Deși DG DEVCO recunoaște că mai multe proiecte au ajuns să se concentreze mai degrabă pe dezvoltarea capacităților țărilor partenere decât pe nivelul regional, este de asemenea adevărat că nicio abordare regională nu poate fi pe deplin urmărită în absența unor capacități naționale corespunzătoare.

În plus, mai multe proiecte derulate au avut într-adevăr caracter regional în ceea ce privește domeniul de aplicare și abordarea - MediPIET a vizat întreaga vecinătate a UE; programul 41 intitulat „*High Risk Chemical Facilities and Risk Mitigation in the AAF Region*” (Instalații chimice cu grad ridicat de risc și atenuarea riscurilor în regiunea AAF); și programul 48 intitulat „*Improved regional management of outbreaks in the CBRN Centres of Excellence Partner Countries of AAF*” (O mai bună gestionare la nivel regional a epidemiilor, în cadrul centrelor de excelență CBRN din țările partenere din regiunea AAF).

42. Organizarea de reuniuni se numără printre activitățile secretariatului regional pentru care DG DEVCO a decis să majoreze bugetul secretariatului regional începând cu 2018.

Începând cu anul 2016, DEVCO a început să includă exerciții de simulare teoretică și de simulare pe teren în toate proiectele relevante.

Schimburile consolidate dintre serviciile DG DEVCO, DG ECHO și DG NEAR, care se ocupă de programele regionale de gestionare a dezastrelor și de explorarea posibilității de realizare a unor exerciții și cursuri de formare comune, începând cu țările de interes comun în care se află centrele

(Algeria, Maroc, Iordania, Georgia), vor avea ca scop consolidarea inițiativei și transformarea acesteia într-o rețea unică și puternică.

44. Comisia și SEAE sunt complet de acord cu acest punct. Într-adevăr, acestea au început deja să implice direcțiile geografice relevante din cadrul DG DEVCO, precum și DG NEAR, în vederea stabilirii de sinergii și sporirii surselor de finanțare pentru inițiativă.

Acest proces este facilitat de faptul că rețeaua regională care a fost creată prin intermediul CoE permite altor organisme ale UE să utilizeze inițiativa ca platformă pentru programele și proiectele lor.

Un exemplu de adaptabilitate a CoE este oferit de proiectul de document de acțiune din 2018 privind schimbările climatice, care prevede un rol primordial pentru centrele CoE, care sunt desemnate drept platformă pentru sensibilizarea țărilor partenere cu privire la legătura dintre politicile climatice și securitate prin intermediul echipelor lor naționale și al punctelor focale naționale. Documentul oferă, de asemenea, resurse suplimentare centrelor de excelență pentru lansarea de noi proiecte care să abordeze riscurile la adresa UE și a vecinilor săi generate de migrația bolilor și a vectorilor acestora din cauza schimbărilor climatice.

În plus, au loc discuții de analiză cu privire la un posibil transfer al MediPIET (finanțat în prezent în cadrul proiectelor CoE 32 și 36) către DG NEAR după 2019, ca activ al vecinătății europene. În cazul în care va avea succes, un astfel de model poate fi repetat și pentru alte proiecte CoE, în special în vecinătatea UE.

46. Instrucțiunea adresată de SEAE, la 26 ianuarie 2018, șefilor de delegații UE din țările partenere CoE urmărește în mod explicit acest obiectiv (a se vedea, de asemenea, răspunsul la punctul 38). Invitația de a „numi un membru al personalului din cadrul secțiunii politice a delegației pentru a acționa drept punct de contact în țara (țările) în care sunteți acreditat” va stimula, de asemenea, delegațiile UE să pună în aplicare această sarcină.

Delegațiile UE din regiunea SEA sprijină țările partenere în utilizarea (proiectelor de) PNA pentru a explora oportunitățile de finanțare de la alți donatori. De exemplu, în cadrul unui atelier organizat de ARF și coprezidat de UE pe tema „Creșterea gradului de conștientizare și de promovare cu privire la cooperarea ARF în ceea ce privește atenuarea riscurilor chimice, biologice, radiologice și nucleare (CBRN)” care a avut loc în Filipine în septembrie 2015, s-a alocat timp pentru desfășurarea unor „sesiuni de corelare” în care țările partenere au putut să se întâlnească cu potențiale țări și organizații internaționale donatoare (Organizația Mondială a Sănătății - OMS, Organizația pentru Interzicerea Armelor Chimice - OIAC, Agenția Internațională pentru Energie Atomică).

48. Comisia este de acord cu observația. Schimburile de informații dintre DG DEVCO și DG NEAR/ECHO există deja, dar ar putea deveni oficiale.

În ceea ce privește Georgia, în ianuarie 2018, DG ECHO s-a alăturat misiunii de identificare conduse de DG NEAR pentru programul anual de acțiune (PAA) privind securitatea, statul de drept și prevenirea și gestionarea crizelor. De asemenea, pe baza evaluării nevoilor puse la dispoziție de guvernul Georgiei, DG NEAR lucrează în prezent la stabilirea asistenței privind CBRN în PAA pentru 2018. Printr-o mai mare implicare, UE va aborda deficiențele structurale ale coordonării naționale privind CBRN.

În plus, începând cu sfârșitul anului 2017, DG NEAR și DG DEVCO au analizat fezabilitatea transferului proiectului MediPIET către DG NEAR începând cu 2020.

50. Una dintre sarcinile principale ale ofițerilor pentru cooperare regională (membri ai personalului DG DEVCO) este monitorizarea inițiativei în regiunile lor respective. Informarea acestora este

combinată cu monitorizarea contractuală a managerului de proiect din cadrul DG DEVCO. Sunt luate în considerare și informații de la alte părți interesate, iar acestea includ instrumentele menționate de Curte.

Comisia este de acord că este necesar să se definească mai bine cadrul logic general (inclusiv indicatorii de rezultat/impact) de la nivelul proiectului până la nivelul inițiativei. Prin utilizarea unei abordări cuprinzătoare și sistematice a evaluării riscurilor și prin utilizarea NAQ și a PNA ca instrumente de măsurare a progreselor înregistrate în țările partenere, acest lucru va fi posibil în viitorul apropiat.

Implicarea țărilor partenere în monitorizarea proiectelor este tot mai mare. Mai multe secretariate regionale au decis recent să organizeze în mod regulat (de 2 - 4 ori pe an) reuniuni privind progresele în cadrul secretariatului care reunește toate entitățile de punere în aplicare a proiectelor, pe lângă reuniunile privind progresele înregistrate cu Comisia Europeană, care se organizează o dată la 6 luni.

51. Portalul centrelor de excelență CBRN ale UE este un instrument important de colaborare pentru o inițiativă care este complet descentralizată și activă în 8 regiuni ale lumii. Portalul este, prin natura sa, unul colaborativ, și a evoluat pe măsură ce inițiativa a cuprins cele 60 de țări actuale, în consecință necesitând ajustări. Structura actualului portal este în curs de actualizare.

Având în vedere evoluția rapidă a tehnologiilor IT, s-a luat decizia de a se lucra în paralel la dezvoltarea administrativă a unui nou portal, bazat pe un protocol de software standard diferit, care va îmbunătăți capacitatea de transfer, întreținerea, actualizarea și durabilitatea acestuia. JRC efectuează în prezent studiul de fezabilitate pentru această dezvoltare. Aceasta include raționalizarea nivelurilor de acces și a rolurilor utilizatorilor înregistrați, reorganizarea structurii modulului de arhivare a documentelor și reactivarea unui forum pentru discuții. JRC va continua să actualizeze portalul CoE pe măsură ce documentele legate de proiect și rezultatele devin disponibile pentru JRC, care sunt stocate cu niveluri adecvate de acces.

Cele mai bune practici și orientări ale altor proiecte UE în domeniul CBRN (fie finanțate în cadrul PA CBRN al UE, fie în cadrul programului de cercetare în domeniul securității, atunci când este posibil) vor fi accesibile prin intermediul portalului CoE.

52. Rapoartele intermediare (elaborate o dată la 6 luni) sunt puse la dispoziția secretariatului regional și a PFN-urilor. Accesul la rezultatele specifice ale proiectului este condiționat de aprobarea prealabilă a țărilor partenere (clauza de confidențialitate pentru informațiile sensibile specifice țării).

Documentele și rezultatele legate de proiectul CoE sunt stocate în portalul CoE, având niveluri de acces și drepturi de vizualizare/editare adecvate. Pentru ca arhiva documentelor să fie mai ușor de utilizat, în prezent, are loc o reorganizare a structurii modulelor arhivei de documente și, de asemenea, se lucrează la un sistem mai raționalizat privind drepturile de vizualizare/editare.

53. Astfel cum s-a recunoscut în răspunsul la punctul 51, colectarea sistematică a informațiilor și păstrarea înregistrărilor de la toți actorii implicați ar trebui să fie și va fi îmbunătățită. Totuși, acest proces va rămâne dificil atât timp cât portalul nu va fi pe deplin operațional și fiabil, ceea ce nu s-a întâmplat întotdeauna în trecut, ducând la confuzie și la informații incomplete, după cum s-a menționat.

54. A se vedea răspunsurile la punctele 51 și 53.

56. Evaluarea ROM (gestionată la sediul central DG DEVCO pentru toate unitățile) nu este efectuată pentru toate proiectele, ci doar pentru un eșantion limitat de proiecte în funcție de prioritățile acordate de șefii de unități anual și cu un buget de peste 1 milion de euro.

Bineînțeles, aceasta nu înseamnă că CE nu trebuie să asigure instrumente suplimentare adecvate de monitorizare și de evaluare a proiectelor pentru a supraveghea rezultatele proiectului. Acesta este motivul pentru care JRC a primit sarcina să efectueze o evaluare tehnică sistematică a tuturor proiectelor CoE.

57. Comisia recunoaște această slăbiciune în ceea ce privește obiectivele, indicatorii, precum și necesitatea de a dezvolta o legătură clară între aceștia. Pentru a compensa acest decalaj, DEVCO și JRC lucrează deja la elaborarea indicatorilor, valorificând eforturile deja depuse în domeniul controlului exporturilor de produse cu dublă utilizare. În paralel, o atenție mai mare acordată de inițiativă organizării exercițiilor regionale și subregionale de simulare teoretică și de simulare pe teren va avea, de asemenea, o contribuție importantă, deoarece exercițiile pot servi drept indicatori ai impactului proiectelor.

58. Se depun eforturi suplimentare pentru a se asigura actualizarea periodică a portalului CoE cu documente legate de proiecte aflate la dispoziția JRC. Portalul CoE este folosit ca arhivă pentru documentele produse în cadrul procesului de evaluare.

În unele cazuri, evaluarea a fost completată cu feedbackul colectat din alte surse decât documentația aferentă proiectului.

Colectarea informațiilor în scopul evaluării se realizează sistematic la nivelul comitetelor directoare ale proiectelor și prin formulare specifice de feedback (pentru componentele de formare). De doi ani, în această activitate sunt implicați atât experți de nivel înalt din statele membre, cât și experți OSA, iar feedbackul lor este utilizat.

59. Având în vedere punerea în aplicare a unei politici globale de reducere a personalului care afectează personalul JRC dedicat inițiativei privind CoE, în acord cu DG DEVCO, JRC a desemnat și a coordonat experți independenți specializați în cercetare și inovare în domeniile C, B și RN pentru evaluarea punerii în aplicare a proiectului în conformitate cu metodologia de evaluare aprobată de DG DEVCO.

Echipa de experți desemnați pentru această sarcină a emis rapoarte de evaluare standardizate pentru fiecare proiect, sub supravegherea grupului operativ al JRC. În plus, JRC depune eforturi pentru a actualiza evaluarea proiectelor CoE și a emite rapoartele de evaluare în timp util pentru a permite luarea de măsuri specifice cu privire la eventualele recomandări, iar îmbunătățirile se văd deja.

60. De asemenea, se speră că o creștere a gradului de implicare a delegațiilor UE va consolida durabilitatea rezultatelor obținute prin punerea în aplicare a proiectelor în cadrul inițiativei.

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

62. Comisia nu este de acord că recomandarea de concentrare a finanțării UE în zonele cele mai relevante din punctul de vedere al securității UE nu a fost pusă în aplicare.

A se vedea răspunsul la punctul III, precum și răspunsurile la punctele 16, 17, 18 și 19.

65. Comisia va include componenta de evaluare a riscurilor în metodologia aferentă evaluării nevoilor și planurilor naționale de acțiune. Acest lucru ar trebui să contribuie la sensibilizarea țărilor partenere cu privire la importanța efectuării unei evaluări a riscurilor, la introducerea unor posibile abordări și orientări, precum și la un mai mare sprijin pentru stabilirea priorității acțiunilor.

Recomandarea 1

Comisia și SEAE acceptă recomandarea.

(a) SEAE și serviciile Comisiei vor analiza posibilitatea efectuării unei astfel de analize.

Interacțiunile cu DG HOME și cu grupul său consultativ pentru CBRN, care implică coordonatori nou-numiți în domeniul CBRN din statele membre ale UE, vor continua și vor fi consolidate atunci când va fi cazul și când ar putea fi identificate sinergii (de exemplu, cartografierea unităților și a experților existenți pentru formare în domeniul CBRN; participarea la exerciții transfrontaliere de simulare teoretică și de simulare pe teren).

(b) Componenta de evaluare a riscurilor va fi integrată în evaluarea nevoilor CoE și în metodologia planului național de acțiune. Acest lucru ar trebui să contribuie la sensibilizarea țărilor partenere cu privire la importanța efectuării unei evaluări a riscurilor, la introducerea unor posibile abordări și orientări, precum și la un mai mare sprijin pentru stabilirea priorității acțiunilor.

(c) Comisia (DG DEVCO și JRC) a pregătit un calendar provizoriu pentru 2018 și 2019 care abordează diferitele cereri primite de la țările partenere. Deși asigură respectarea deplină a metodologiei NAQ-PNA atunci când țările partenere sunt asistate de Comisia Europeană, precum și conducerea procesului, JRC va conta pe sprijinul oferit de experții OSA și/sau de experții externi, și vor fi alocate resurse adecvate pentru misiuni.

Recomandarea 2

Comisia acceptă recomandarea și a început deja să pună în aplicare activități regionale, inclusiv exerciții de simulare pe teren și de simulare teoretică la nivel regional și subregional.

Masa rotundă regională a CoE arată un nivel în creștere al asumării și al inițiativelor privind colaborarea în rețea, cooperarea și activitățile la nivel regional, precum și extinderea către organizații internaționale sau regionale (Uniunea Africană, ASEAN, ISTC, STCU, OMS, OIAC; Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa, Comitetul instituit în temeiul rezoluției 1540 a Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite, Convenția privind armele biologice și toxice, BACAC etc.).

Posibilitatea de a organiza exerciții și cursuri de formare comune împreună cu programele de gestionare a dezastrelor în derulare gestionate de DG ECHO și DG NEAR va fi analizată suplimentar.

Recomandarea nr. 3

Comisia și SEAE acceptă recomandarea.

(a) SEAE și Comisia vor examina posibilitatea includerii responsabilității CBRN în sfera de responsabilități a experților în domeniul combaterii terorismului, în delegațiile în care au fost desemnați.

(b) Domeniul CBRN este deja inclus într-unele din dialogurile de securitate. În viitor, acest lucru poate avea loc cu o mai mare regularitate.

Recomandarea nr. 4

Comisia și SEAE acceptă recomandarea.

DG DEVCO a inițiat deja discuții privind gestionarea dezastrelor cu DG NEAR și cu direcțiile sale geografice relevante, precum și cu DG ECHO.

Recomandarea nr. 5

Comisia acceptă această recomandare.

JRC și echipa existentă de sprijin extern însărcinată cu monitorizarea orientată spre rezultate din cadrul DG DEVCO acordă sprijin acestei direcții generale în vederea îmbunătățirii și a raționalizării indicatorilor și a alinierii programului indicativ multianual la programele anuale de acțiune și proiectele puse în aplicare.

Recomandarea nr. 6

Comisia acceptă această recomandare.

Portalul centrelor de excelență CBRN ale UE este un instrument important de colaborare pentru o inițiativă care este complet descentralizată și activă în 8 regiuni ale lumii. Portalul este, prin natura sa, unul colaborativ, și a evoluat pe măsură ce inițiativa a cuprins cele 60 de țări actuale, în consecință necesitând ajustări. Structura actualului portal este în curs de actualizare.

Având în vedere evoluția rapidă a tehnologiilor IT, s-a luat decizia de a se lucra în paralel la dezvoltarea administrativă a unui nou portal, bazat pe un protocol de software standard diferit, care va îmbunătăți capacitatea de transfer, întreținerea, actualizarea și durabilitatea acestuia. JRC efectuează în prezent studiul de fezabilitate pentru această dezvoltare.

(a) Structura actualului portal CoE este în curs de actualizare. Aceasta include raționalizarea nivelurilor de acces și a rolurilor utilizatorilor înregistrați, reorganizarea structurii modulului de arhivare a documentelor și reactivarea unui forum pentru discuții. JRC va continua să actualizeze portalul CoE pe măsură ce va avea acces la documente și rezultate legate de proiect, acestea urmând să fie stocate cu niveluri adecvate de acces.

(b) Cele mai bune practici și orientări ale altor proiecte UE în domeniul CBRN (finanțate fie în cadrul PA CBRN al UE, fie în cadrul programului de cercetare în domeniul securității, atunci când este posibil) vor fi accesibile prin intermediul portalului CoE.

Etapă	Data
Adoptarea planului de audit / Demararea auditului	25.4.2017
Trimiterea oficială către Comisie (sau către o altă entitate auditată) a proiectului de raport	2.3.2018
Adoptarea raportului final după procedura contradictorie	24.4.2018
Primirea răspunsurilor oficiale ale Comisiei și ale SEAE în toate limbile	25.5.2018

Inițiativa privind centrele de excelență CBRN ale UE reprezintă schema principală de atenuare a riscurilor și amenințărilor chimice, biologice, radiologice și nucleare din afara UE. Deși aceste riscuri sunt scăzute, există indicii care arată că ele sunt în creștere și, în eventualitatea materializării lor, impactul asupra sănătății mondiale, a mediului și a economiei poate fi semnificativ. Scopul acestei inițiative este de a consolida capacitățile țărilor partenere prin proiecte în acest sens și prin intermediul unei rețele de cooperare. Curtea a examinat dacă Inițiativa privind centrele de excelență CBRN ale UE a atenuat aceste tipuri de amenințări și a concluzionat că aceasta le-a atenuat într-adevăr, dar că subzistă numeroase provocări. Curtea formulează un număr de recomandări în vederea îmbunătățirii inițiativei.

CURTEA DE
CONTURI
EUROPEANĂ

Oficiul pentru Publicații

CURTEA DE CONTURI EUROPEANĂ
12, rue Alcide de Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1

Întrebări: eca.europa.eu/ro/Pages/ContactForm.aspx

Website: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors

© Uniunea Europeană, 2018.

Pentru utilizarea sau reproducerea în orice fel a unor fotografii sau a altor materiale pentru care Uniunea Europeană nu deține drepturile de autor, trebuie să se solicite acordul direct de la deținătorii drepturilor de autor.